

Zavezniki so na zap. fronti zavzeli Combles in Thiepval.

VELIKA ZAVEZNIŠKA ZMAGA. — CESTNI BOJI ZA COMBLES. — NA ULICAH JE BILO VSE POLNO MRTVIH VOJAKOV. — NEMŠKI PROTINAPAD SE JE PONESREČIL. — ZAVEZNIKI IMAJO ZDAJ SKORO PROSTO POT, VSAJ HUDIH OVIR NE BODO IMELI PRI BODOČIH NAPREDOVANJH. — FRANCOŠKI USPEHI TEKOM TE OFENZIVE. — OSEM-INSTIRIDESET ZRAČNIH BITK.

London, Anglija, 26. septembra. — Zavezniki so imeli danes na sommeski fronti sijajne uspehe. Dve močni trdnjavi so zavzete in poleg tega so pa Angleži zavzeli vas, ki jih je približila Bapaume za eno miljo.

Combles je padel v angleške in francoske roke. V trdnjavo so vstopile oboje armade hkratu. Francozi so očistili polovico mesta, Angleži pa polovico; zavzetje te močne trdnjave se smatra za velike važnosti.

Angleži so pa sami zavzeli Thiepval, dalje Hohen-zollern utrdbo in pa višino, ki se nahaja vzhodno. Važnost teh treh točk, ki se nahajajo zdaj v angleških rokah, je še večja kot ona glede Comblesa. Thiepval je bil nadvse dobro utrjen, boljše kot kaka druga trdnjava, katero so morali dozdaj zavezniki na Sommi zavzeti. Nemci so smatrali sistem pri Thiepvalu za nepremagljiv, in za to trdnjavo so Nemci se več mesecev trdovratno zoperstavliali, na tej trdnjavi so Angleži naletovali na največji odpor.

Angleži so istotako zavzeli Gueudecourt, ki se nahaja v sredi črte. Gueudecourt se nahaja tri milje od Bapaume.

Combles je bilo lahko zavzeti. Popolnoma nemogoče je bilo, da bi se bil vzdržal, potem ko so Francozi in Angleži zavzeli Fregicourt in Morval in vse višine, ki so stale naokrog. Zavezniki so bili tako sigurni, da bodo Combles zavzeli, da se niso niti artilerije posluževali.

Danes jutraj so pa Francozi vstopili v mesto vsak na enem koncu in vsak je opravljal svoje delo v drugem delu. Delo je bilo končano v par urah.

Popoldne so Francozi naprej pritiskali. Vzeli so majhen gozd severno od Fregicourta, kakor tudi večji del utrjenih nemških postojank med omenjenim gozdom in St. Vaast gozdom, ki je proti vzhodu od Peronne-Bapaume ceste.

Nemci so pustili v Comblesu velike zaloge vsakovrstnega orožja; ves material so imeli spravljen v podzemskih skladiščih. Vse zaloge so zaplenili zavezniki.

Bilo je tudi veliko jetnikov, katere se je pričelo tako šteti; našle so jih je 3,500. Dalje se je pa na našelo tudi petdeset strojnih pušk.

Nemci so se povsod umikali v neredu, kot se glasi uradno poročilo. Časnikarji poročajo, da so jim častniki in vojniki pripovedovali, da ni v nemški vojski več tiste discipline kot je bila nekoč.

V Comblesu so francoske čete, — pravi francosko uradno poročilo — pobrale sto ranjenih nemških vojakov, katere so bili Nemci pustili na mestu. Combles je bil poln mrtvecev, kajti boji so se par ur vršili na cestah.

Nemci so poskušali spraviti skupaj močno armado in vprizorili protinapad na francosko desno krilo. Zakopli med Peronne in Bapaume so bili prizorišče hudega nemškega napada, katerega so pa francoske čete uspešno zavrnile in zadale nemškim četam velikanske izgube.

Aktivnosti na sommeskem bojišču je bilo veliko. — Francoski vojni urad poroča, da se je bilo v zraku osemstirideset zračnih bitk, v katerih je bilo izstreljenih pet nemških aeroplanov, več je bilo pa težko poškodovanih.

Doznanlo se je, da so Nemci že odstranjevali težke topove iz Comblesa takoj, ko je padla večerj vas Fregicourt.

Combles ima v mirnem času 2,000 prebivalcev. Za Nemce je bil dozdaj velike važnosti, zdaj je pa za zaveznike, kajti to je bil tisti kamen, ob katerega so se Angleži in Francozi vedno spotikali, kadarkoli so hoteli iti naprej, ker Nemci so napravili iz tega mesta pravo močno trdnjavo.

Berlin, Nemčija, 26. septembra. — Vojni urad danes pripozna, da zavezniki zmagujejo na zahodni fronti; poročilo se glasi:

— Zavezniki so imeli uspehe. Pripoznati se mora, da so zavzeli vse vasi na črti od Gueudecourta. Pri tem se pa mora misliti, da so Francozi in Angleži spravili skupaj velikanske mase vojaštva in njihove armade so sestavljene s pomočjo industrije malone celega sveta.

Pariz, Francija, 26. septembra. — Poluradno poročilo bitke na sommeskem bojišču, ki je bilo priobčeno v "Bulletin des Armes" se glasi, da so Francozi tekoma te ofenzive zavzeli 180 kvadratnih kilometrov ozemlja, vjeli so 30,000 neranjenih vojakov, z bojišča so spravili v bolnice 4,503 nemških ranjenih vojakov, zaplenili so 144 topov, večina teh je bilo težkega kalibra, in pa 500 strojnih pušk, kakor tudi veliko drugega vojnega materiala.

Poleg poročila je pa navedeno tudi, da je nemška morala popolnoma strta. Sploh položaj izgleda popolnoma v prilog zaveznikom.

Avstrijski napadi.

Italijani poročajo, da so morali odbiti hude avstrijske protinapade. Obstreljevanje Gorice.

Rim, Italija, 26. septembra. — Italijanski vojni urad danes poroča, da so avstrijske čete vprizorile na gori Sief hud napad. Omenjena gora se nahaja na Gornji Cordevole dolini.

Poročilo se glasi: "V Astico okraju je bila naša artilerija zelo aktivna, vsled česar se sovražniku ni bilo mogoče bolj vgnezditi v svojih postojankah na gori Ciomonte.

"V Vanol dolini je sovražna artilerija brezuspešno nadaljevala z obstreljevanjem naših utrd pri gori Comone.

V Gornji Cordevole dolini je sovražnik vprizoril ljut napad na naše postojanke na gori Sief, ki se pa ni posrečil. Napad smo uspešno odbili in povzročili sovražniku neizmerne izgube.

"Na ostalih delih fronte je bilo nekaj artilerijske aktivnosti.

"Sovražnik je obstreljeval Gorico.

"Sovražni zrakoplovi so metali bombe na naše postojanke na tirolski fronti, ki pa niso napravile drugega kot, da je bil ubit eden naših mož, eden pa ranjen.

Dunaj, Avstrija, 26. septembra. Iz glavnega stanu na italijanski fronti se poroča, da je na kraški fronti sovražna artilerija obstreljevala avstrijske pozicije.

Dalje se pa tudi uradno poroča, da se je sovražniku ponudilo kratko premirje, da bi bilo mogoče rešiti one Lahe, ki so zasuti na gori Cimone, toda sovražnik ni hotel sprejeti premirja.

Zavzete prelaze.

Berlin, Nemčija, 26. septembra. Rumunske čete so zopet zavzele prelaz Vulkan in višine, nahajajoče se okoli njega.

Protest.

Madrid, Španija, 26. septembra. Španska vlada je poslala Nemčiji noto, v kateri odločno protestira proti torpediranju španskih parnikov.

Pozor pošiljatelji denarja!

Vred notovnega dostavljanja pošte, ki je namenjena iz Amerike v Avstrijo in Nemčijo ter narobe, sprejemamo denarne pošiljke do preklica le pod pogojem, DA SE VELEDO VOJNE IZPLAČILO MOGOČE Z KAMUDO. DENAR NE BO V NOBENEM SLOUČAJU IZJELJEN, ampak nastati za namero je samuda. Mi jamčimo za vsako denarno pošiljko toliko časa, da se izplača za določeni na- slov. Istotako nam jamčijo nam- litivno ameriška banka, s katerimi smo sedaj v sveti radi vojne in radi popolne sigurnosti pri pošiljanju denarja.

Cene:			
K	\$	K	\$
10....	.35	120....	16.20
15....	1.50	130....	17.55
15....	2.20	140....	18.90
20....	2.85	150....	20.25
25....	3.55	160....	21.60
30....	4.20	170....	22.95
35....	4.90	180....	24.30
40....	5.55	190....	25.65
45....	6.25	200....	27.00
50....	6.90	250....	33.75
55....	7.60	300....	40.50
60....	8.25	350....	47.25
65....	8.95	400....	54.00
70....	9.60	450....	60.75
75....	10.30	500....	67.50
80....	10.95	600....	81.00
85....	11.65	700....	94.50
90....	12.30	800....	108.00
100....	13.50	900....	121.50
110....	14.85	1000....	135.00

Kar se sedaj ote denarju skoraj vsak dan menja, smo primorani računati po najnovejših cenah in bomo tudi zaključili po njih. — Vleči se bo zgodilo, da doli na- slovnik kaj več, vendar pa tudi kaj manj. Isti denar na eni strani po- stavljamo par dni kasneje in na drugi strani, da doli na slovnik kaj več, vendar pa tudi kaj manj. — Vleči se bo zgodilo, da doli na- slovnik kaj več, vendar pa tudi kaj manj. — Vleči se bo zgodilo, da doli na- slovnik kaj več, vendar pa tudi kaj manj.

Danes se bo pričel boj.

Najmanj 250,000 unijskih delav- cev bo zastavkalo iz simpatije do železničarjev. — Stavkali bodo dva dni.

Delavski voditelji, ki so izdelali načrte za splošno stavko iz simpatije do newyorških železničarjev, pričakujejo, da bo danes zjutraj zastavkalo od 250,000 do 300 tisoč unijskih delavcev v mestu New Yorku in okolici.

V četrtek se jih bo najbrže pridružilo še 100,000 drugih in v pe- tek pa upajo, da bo na stavki o- koli pol milijona unijskov. Te šte- vilke so dali delavski voditelji brez vsakih podrobnosti. Priča- kovati je treba, da bo vsled te stavke okoli en milijon ljudi brez dela.

Danes ob enajstih bomo že ve- deli, kak uspeh so imeli delavski voditelji, o čemer bomo jutri po- ročali.

Te dni bodo imeli židje svoje praznike; židovske delavske uni- je so sklenile, da bodo že en dan pred prazniki zastrajkale.

Tekom večeršnjega dne se je godilo po mestu veliko nesreč. Na vsakem koncu je človek videl kako gručo ljudi. Še vprašati ali pogledati ni bilo treba, pa se je že vedelo, da je kaka karsa s ske- bom zadela v kak avtomobil ali pa v drugo karo.

Ranjenih je bilo okoli trideset oseb, par so jih morali celo v bol- nice odpeljati.

Z Balkana.

Vroči boji ob reki Strumi in ob Dairanekem jezeru. — Precejšnje angleške izgube.

Pariz, Francija, 26. septembra. Vrhovno poveljstvo francoske ar- made razglasa:

Med reko Strumo in reko Var- dar se vrše vroči artilerijski boji. Najhujši boji divjajo pri jezeru Dairan, kjer se bijejo Srbi z Bol- gari.

Francoska artilerija je začela z vso silo obstreljevati bolgarske pozicije na desnem bregu reke Brode.

Vzhodno od Florine so vprizo- rili Francozi protinapad, ki se jim je prav dobro obnesel. — So- vražnik se je začel na celi fronti umikati.

Zapadno od Florine se bore tu- di ruski vojaki. Večraj so vjeli 50 Bolgarov in zaplenili 3 strojne puške.

London, Anglija, 26. septembra. Francoska artilerija je obstrelje- vala sovražnikovo postojanko Kara- sko ob reki Strumi. Sovražnik je bil prisiljen preseliti svoj tabor. Naše patrulje so se večkrat spo- padle s sovražniki in prednjimi stražami in jih vselej premagale.

Sofija, Bolgarsko, 26. sept. — Uradno poročilo, ki ga je izdalo bolgarsko vojno ministrstvo, se glasi:

Vroč artilerijska bitka, ki se je vnela pred nekaj dnevi ob reki Strumi, se ne bo tako kmalo kon- čana. V borbi za vas Dorna-Kava- djovo je izgubil sovražnik nad 400 mrtvih in veliko število to- pov.

Sovražnik vprizarja neprestano protinapade, ki se pa ponavadi ne obnesejo.

Berlin, Nemčija, 26. septembra. Uradno se poroča:

Predvečeršnjem so se vršili pri jezeru Presba vroči boji, ki so se končali s popolno zmago našega orožja.

Kajzer se je zahvalil ladjedelnim.

Berlin, Nemčija, 26. septembra. (Preko Londona). — Danes je kajzer izdal neko okrožnico, v ka- teri se ladjedelnicam zahvaljuje, da so tako temeljito popravile vse nemške vojne ladje, ki so bile po- kvarjene v veliki pomorski bitki pri Jutlandiji.

Dalje pravi v svojem pismu o- sistna okrožnica, da je zdaj nem- ska mornarica sprot pripravljena na boj.

Zločinstvo Nemčije.

Zeppelin so se sopot pojavili nad Anglijo; ubili so 36 oseb, 27 je bi- lo pa ranjenih.

London, Anglija, 26. septembra. Šestindeset je bilo ubitih, sedem- indvajset pa ranjenih, ko so se preteklo noč zopet pojavili nemški Zeppelin nad Anglijo, kot se danes uradno poroča. V prvem poro- čilu, ki ga navajamo v naslednjem, je bilo navedeno, da je bilo le 29 oseb mrtvih, toda pozneje je bilo popravljeno.

Poročilo se glasi:

"Sedem zrakoplovov je prete- klo noč napadlo Anglijo. Napadi okrajaj so bili: — Južna obala, Vzhodna obala, Severovzhodno o- bala in North Midlands. Napad je bil namenjen na industrijske na- prave.

"Dozdaj se ni bilo sporočeno, da bi napravile bombe na teh na- pravah kako škodo. Žal, da je bi- lo poškodovanih več manjših hiš in koč.

"Dozdaj je bilo naznanjenih devetindvajset žrtev tega poleta.

"Zeppelin niso poskušali priti nad London. Letalci so naleteli na nepriprave v naših protizračnih ba- terijah."

Dalje se je tudi identificiralo ona dva Zeppelina, ki sta padel dvema dnevnima priletela na tla. Zeppelina sta bila najnovejšega izdelka, in sicer Z-32 in Z-33.

Zadnje poročilo glede žrtev, ki jih je zahteval predzadnji polet Zeppelinov, tudi ni pravilno. Ubi- tih je bilo 23 moških, 12 žensk in 3 otroci; skupaj 38. Ranjenih je bi- lo pa 56 moških, 43 žensk in 26 o- trok.

Gerard v Kodanju.

Kodanj, Dansko, 27. septembra. James W. Gerard, ameriški poslani- k za Nemčijo, je večerj zvečer prišel z Mrs. Gerard, ki bosta od- potovala s parnikom "Frederick VIII." proti New Yorku.

Mr. Gerard zdaj čaka iz Zdru- ženih držav glasu tikajočega se njegovih političnih.

Stanovanja za deklice.

Chicago, Ill., 26. sept. — Okoli petnajst cerkva se je združilo in pričelo delovati na to, da bi se u- stanovilo nekaj domov za deklice, v katerih bi mogle deklice za de- set oziroma petnajst centov na dan stanovati, zajutkovati in imeti različne udobnosti, kot na- primer kopeli, knjižnico, kako gledališče, čitalnico in igre.

To bo namreč za one deklice- delavke, ki malo zaslužijo.

DENAR SE LAHKO ODPOŠLJE V STARO DOMOVINO TUDI PO BREZPLAČNEM BRZOJAVU.

Cena kronam je ista kot pri na- vadnih pošiljках; le za naslov se računa 65 centov za vsako besedo. Najboljše je, da se nam pošlje \$4 za vsak naslov; ako bo kaj preveč, ali kaj premalo, bomo poslali na- kaj ali pa sporočili, da se nam še dopolnje.

Zdaj je mogoče poslati le okra- gne svote, kot na primer: K 100, 200, 300 itd. do K 10,000.

Brezplačne pošiljke grede vas v Nemčijo, od tam se pa pošljejo denarne nakaznice po pošti na na- dno mesto.

Natančno smo poizvedeli, da ta- ke pošiljke dosepejo primeroma hitro za sedanje razmere. — Zgo- di se pa kaj lahko, da pošiljatev traja tudi dalj časa in to, ako se napravijo napake pri brezplačnem brzojavu; denarja se ne more i- gubiti, pač pa je mogoče saka- nitev, ako se urine kje kaka na- paka.

Kdor želi poslati na ta način de- nar v staro domovino, mora na- tatančno napisati naslov in do- dati: pošiljke naj se po brezplačnem brzojavu.

Denar za brezplačne brzojave po- šljite po poštnom Money Order ali pa gotov denar v priporočnem pismu, ne pa potem pravihniš č- kov.

FRANK SAKSER, 26. Septembra, 1916, New York, N. Y.

Grška pred odločitvijo. Vroči boji v Dobrudži.

PRISTAŠI BIVŠEGA GRŠKEGA MINISTRskega PREDSEDNIKA SO ZAČELI ODHAJATI IZ ATEN. — 500 ČASTNIKOV JE POZVALO GRŠKEGA KRA- LJA, DA NAJ SE PRIDRUŽI ZAVEZNIKOM IN NAJ SE VMEŠA V VOJNO. — NEMŠKI ZRAKOPLOVCI SO UBLILI V BUKAREŠTU ŠESTDESET OSEB IN POVZROČILI PRECEJŠNJO ŠKODO. — REKRUTA- CIJA. — ODLIČNO SPREMSTVO.

London, Anglija, 26. septembra. — General Kon- stantin Moshopulos, šef grškega generalnega štaba, je izročil danes grškemu kralju listino, katero je podpisalo nad 500 grških častnikov. Častniki odločno zahtevajo, da naj se kralj pridruži zaveznikom in naj se vmeša v vojno, češ, da drugače ni za Grško nobene rešitve.

London, Anglija, 26. septembra. — Tukajšnja Reu- terjeva brzojavna agentura je dobila včeraj sledeče po- ročilo:

— V zaliv Sudana na otoku Kreta je dospel danes parnik "Hesperia", na katerem se je pripeljal bivši grški ministrski predsednik Venizelos. Predno je odšel Ve- nizelos iz Aten je rekel, da ima gibanje, kateremu se je po- stavil na čelo, samo narodne cilje. Razmere so ga prisili- le, da je vstanovil provizorično vlado. Ta vlada nima na- mena trmoglaviti grškega kralja, pač pa hoče braniti Ma- cedonijo. Atenska vlada bo še nadalje obstajala. Venizelos ji bo šel vedno na roko, če bo vladala na pravičen način.

Svoj govor je končal z besedami:

— Iz Aten odhajam kakor vojak, kateremu se ni po- srečilo pregovoriti svojih tovarišev. Jaz se ne bom boril proti svojim tovarišem, ampak sem zgrabil za to za orožje da se bom boril proti sovražniku.

Atene, Grško, 26. septembra. — V krogih, katerim je natančno znano mnenje grškega kralja Konstantina, se zatrjuje, da se bo kralj v najkrajšem času pridružil zavez- nikom.

Atene, Grško, 26. septembra. — Razen bivšega mi- nistrskega predsednika Venizelosa je odšlo iz Aten tudi ve- liko število njegovih pristašev. Odšli so poslanci in biv- ši ministri liberalne stranke, veliko častnikov in vladnih uradnikov. Bivšega ministrskega predsednika sta spre- mljala admiral Pavel Konduriotis in gen. Miliotis.

Polkovnik Janui, vrhovni poveljnik grških čet na Kreti, je odpotoval v Solun. Prej je rekel svojim voja- kom, da ne bodo kaznovani, če se bodo pridružili revolu- cionarnemu gibanju.

V Atenah vlada zelo veliko razburjenje. Grška vlada je baje že sklenila z zavezniki pogodbo. Tukajšnji posla- niki zaveznikov nočejo ničesar izdati.

London, Anglija, 27. septembra. — Nek tukajšnji ča- sopolis je dobil iz Aten sledečo brzojavko:

— Grškemu torpednemu rušilcu "Lonschi" se je po- srečilo zapustiti brodovje in odpluti na široko morje. Od- plul je proti Solunu, kjer se bo moštvo pridružilo narod- nemu obrambnemu gibanju.

Sofija, Bolgarska, 26. septembra. — Uradno se naz- nanja, da se je bolgarskim četam posrečilo poraziti desno zavezniško krilo v Dobrudži ter zasesti črto Azmaleh-Per- vens. Rumuni so se v divjem begu umaknili proti severu.

Berlin, Nemčija, 26. septembra. — Uradno poročilo nemškega vrhovnega poveljstva se glasi:

Armada skupina gen. Mackensena: V Dobrudži se ni ničesar posebnega pripetilo. Nek naš zrakoplov se je pojavil nad Bukareštom in začel metati bombe v mesto. Pri Braševu so vprizorile naše in avstrijske čete protina- pad in precej napredovale.

Dunaj, Avstrija, 26. septembra. — Avstrijske čete so zavstavile rusko-rumunsko prodiranje jugozapadno od Dorne Vatre. Na Sedmograškem je položaj neizpreme- njen.

Bukarešt, Rumunsko, 26. septembra. — Uradno po- čilo vrhovnega poveljstva rumunske armade se glasi:

— Včeraj s je pojavil nad Bukareštom oddelek so- vražnih zrakoplovov. Zrakoplovci so vrgli v mesto veliko množino bomb, ki so ubile kakih šestdeset oseb. Povzro- čena materialna škoda ni posebna. Dve tretine žrtev so bile ženske in otroci. — Na južni fronti je vprizoril so- vražnik na desno krilo tri napade, pa so se mu vsi trije izjalovili.

Berlin, Nemčija, 26. septembra. — Ogrsko časopisje je dobilo baje iz zanesljivih virov poročilo, da so Rumuni prisilili v zaseden sedmograškem ozemlju vse možke prebivalce med 17. in 50. letom, da so vstopili v rumun- sko armado. Vse te rekrute so poslali v Rumunsko.

Rumunski armadi zelo primanjkuje zdravnikov in zdravil. Ko so prišli Rumuni na Sedmograško, so najprej oplenili vse lekarne in druge zaloge zdravil.

Bukarešt, Rumunsko, 26. septembra. — V vzhodnem delu Dobrudže se koncentrirala močna rusko-rumunska ar- mada, katere naloga bo prepoditi Nemce in Bolgare iz okrilja rumunske meje. Koncentracija bo v kratkem času končana. Odlotilna bitka se bo najbrže vršila nekje sever- no od Silistrije. Ob rumunski obali vlada popoln mir.

"GLAS NARODA"

(Slovenian Daily.)
Owned and published by the
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(a corporation.)
FRANK SAKSER, President, LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of Business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Za celo leto velja list za Ameriko in	Za pol leta za mesto New York..	2.00
Canada \$3.00	Za Evropo za vse leto	4.50
Za pol leta..... 1.50	Za Evropo za pol leta.....	2.55
Za celo leto za mesto New York..	Za Evropo za četrt leta.....	1.70

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan izvenredni nedelji in praznikov.

"GLAS NARODA"

("Voice of the People")
Issued every day except Sundays and Holidays.
Subscription yearly \$3.00.

Advertisement on agreement.

Dopis brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo.
Denar naj se blagoviti pošiljati po — Money Order.
Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznači, da hitreje najdemo naslovnik.

Dopisom in pošiljankam naredite ta naslov:

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt St., New York City.

Telefon 4687 Cortlandt.

Po vojni.

Vojna je vsakega med Slovence in jih raztepla po svetu. Mrtvi so obležali na srbskih, galiskih in francoskih poljanah in prepojili tujo zemljo s svojo krvjo.

Možje in mladeniči, ki so ostali pri življenju, so razkropljeni po vseh bojiščih, bore se, ne da bi vedeli zakaj, in prenašajo na povelje tistih, katere morajo braniti, vse mogoče trude in težave.

Druge, srečnejše, so pa odvedli na vse strani sveta. Naši ljudje so v Sibiriji, Indiji, Kavkazu, Angliji. Vojni jetniki so, trdo delajo in s hrepenenjem pričakujejo konca vojne.

Z domovino imalo le malo vezi. Ko dobe kako pismo od doma, se v njih poveča hrepenenje po domovini in domačih.

Kako živijo, ne vemo natančno. V nekaterih krajih boljše, v nekaterih slabše. Boljše jim je vsekakor kot če bi bili v bojni črti, vsako minuto v smrtni nevarnosti.

Tisti, ki so na Ruskem, so se že ožrli, da se bodo kmalo priučili ruskemu jeziku, seznanili se bodo z ruskimi razmerami in se navzeli ruskih navad.

Dasiravno izvedo le malo o dogodkih, ki se odigravajo v domovini, si vendar lahko vsvarijo lastno sodbo o gospodarstvu, kateri je spravil cel narod v strašno nesrečo, ki je vse usluge plačeval z udarci, in ni poznal ne milosti, ne usmiljenja.

Iz vseh pisem vojnih vjetnikov odseva hrepenenje po domovini.

V vseh je pa tudi izražena mržnja do krivične vlade, ki je imela vedno le za tuja odprta roka, kateri je bil tuje veliko več kot pa lastni državljani slovanskega pokolenja.

Teh pisem ne narekuje ruska vlada, kot zatrjujejo pristaši Avstrije, pač pa lastno prepričanje in vest.

Dogler so bili doma, so se vdajali v svojo usodo, in so povečini mislili, da mora biti tako.

Zdaj so izven Avstrije in vedo, da bi bilo lahko veliko drugače in veliko boljše.

Po končani vojni se bodo vrili domov, prepojeni z novimi idejami, z drugačnim nazorom o svetu. In če bodo uporabili vse moči in vse izkušnje, ki so jih dobili med tujimi narodi, v prid domovini, ji bo dosti pomagano.

Ako bo dovoljeno, jih bo ostal dober del na tujem. Z narodom, med katerim živijo, se bodo spojili in bodo postali njegov del.

Ti bodo seveda za nas izgubljeni, kot so za nas izgubljeni tisoči in tisoči naših ljudi v Ameriki.

Zapuščene matere bodo čakale svojih sinov, neobdelana polja svojih gospodarjev.

Dosluzeni vojaki, ki niso bili v jetništvu, se ne bodo dosti brigali za delo. Ker so jim vliji v glavo, da se z orožjem v roki največ pripomore domovini, bodo mislili, da bo njihova naloga rešena, ko bodo odložili orožje.

Sirokoustili se bodo in pripovedovali o slavnih, nikdar dobljenih zmagah. Kdor je bil v največ nevarnostih, bo najbolj obudovan, kdor je pobil največ ljudi, bo deležen splošne slave.

Po vojni, ko bi moral za vse nastopiti čas dela, grajenja in popravljenja, bo nastopil zaupanje in počitka.

Zdaj je doba vojne in doba krivih prerokov. Prej je divjala vojna pred našimi vratmi, zdaj je pa prišla skozi vrata in divja pri nas.

Mi ne poznamo njenih grozot, njenih zahtev in njenih nagrad.

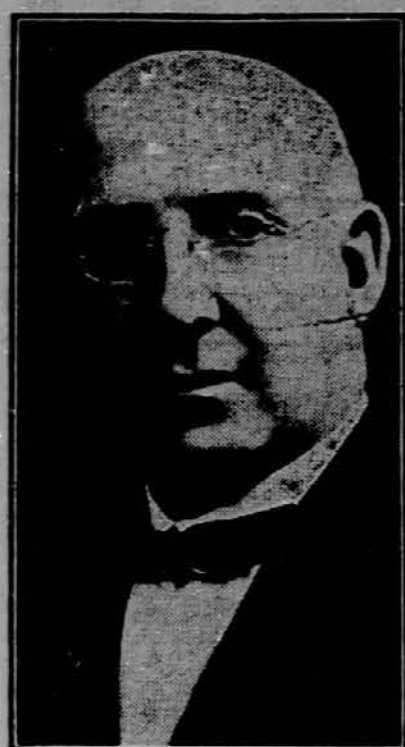
O vsem tem samo ugibamo, zastoj si pa prizadevamo vsvariti le napol določno sliko o nji; vse naše pripovedovanje, vsi naši opisi so le medla ugibanja brez vsake podlage.

Pravijo, da rodi vsaka vojna velike ljudi. Kar je dozdaj pri nas rodila, je vse sila malenkostno in brezpomembno.

Morda so polna sreča, morda je v njih neizmerna ljubezen do nas in naše lastnine, toda dandanes je od sreče do ust tako dolga pot, kot ni bila še nikoli.

Malokdo jo je prehodil in če je bil kdo tako pogumen, da jo je dobil v zahvalo vrv za vrat.

Krivih prerokov kar mrgoli. Prerokujejo nam to in ono, govore o tem in o onem.

H. M. Rowe, predsednik Ameriškega Avtomobilskega kluba.

Senator Ollie James, ki je oficijelno naznanil, da bo pri prihodnjih volitvah predsednik Wilson kandidat demokratične stranke.

Z besedami vsvarjajo države, svobodo in neodvisnost. Ker so idealisti, jih ne smemo obsojati.

Naši ljudje ne dajo dosti na taka prerokovanja, ker imajo že celo vrsto slabih izkušenj in prav dobro vedo, kaj se pravi vdajati se praznemu upanju.

Svoboda in neodvisnost sta dragocen dar, katerega je treba odkupiti s krvjo.

S prelito krvjo naših ljudi, bi jo lahko odkupili, če bi ne bila ta kri prelita v dobro naših zatiralecev.

Delati najprejrednejše načrte je lahka stvar. Veliko lažja kot izvesti eno samo točko napravljenega načrta. Ne rečemo, da smo popolnoma izgubili vse upanje. Malo ga je še ostalo, ki žari kot iskra globoko v sreč.

Koncem vojne se bo odločilo, če se bo to upanje vresničilo ali če bo za vedno ugasnilo.

Vojna ima lahko za naš narod dvojen upliv: ali ga bo izpametovala ali mu bo še bolj zaslužila zaslužene možnosti.

Če bo posledica vojne še nadalje slepa pokornost in udanost, bomo izgubljeni; če bo pa njena posledica odpor, bomo lahko gledali z jasnejšim pogledom v bodočnost.

Tretina naših ljudi strada in trpi doma, tretina trpi na bojiščih in v strelnih jarkih, tretina je v inozemstvu, v stiku z drugimi narodi.

Ta zadnja skupina bo važen in morda glaven faktor v bodočem življenju našega naroda.

Tem ljudem so namreč znane razmere doma, prenašali so vojne napore; ti ljudje se zdaj seznanjajo s tujimi narodi. Naučili se bodo marsikaj dobrega in koristnega in ker so vajeni gledati, bodo veliko videli.

Morda se jim bo zdelo življenje v tujini boljše in lepše kakor doma?

Besede, ki jih je že pred leti naslovil Župančič domovini, bodo zadobile pravzaprav šele koncem vojne pravo veljavo:

Boš jih kot lastovke k sebi priklicala,
kakor golobe pozvala pod krov?
Ali jih tuja bo slava omamila
in jih nikoli več k tebi ne bo? ...

—k.

Dopis.

La Salle, Ill. — V glasilu S. N. P. J. št. 82 je citati resolucijo družbe Slov. Doma, katero so osnovali, in zabeležili z veseljem nekateri moji stari škodoželjnejši tudi moje ime. Ne zdi se mi vredno prerokati se po časih, ampak hočem le slovenski javnosti navesti nekoliko resničnih podatkov. Vem, kaj se namerava s tisto resolucijo in kam pes tace moli, meni ne bodete škodovali. Bil sem tudi poprej vaš rojak, toda tisti tako vneti narodnjaki so me (nekaj je izjem) le slabo podpirali, ampak so raje šli k židu, drugi zopet so pa prišli k svojemu rojaku le takrat, kadar so bili v stiski. Z resolucijami te vrste se ne opravi ničesar. Ljudje dandanes znajo že preudariti sami in vpoštevati njih prijatelje. V svoji zaletosti imam že od začetka obleke itd. z unijskim labelom, toda delavci niso razumeli tega vpoštevati, toda prišel je čas, ko so spoznali in razumeli in sedaj to vpoštevajo. Ravnotako pride čas, mogoče kmalu, ko bodo Slovenci spoznali tudi nekatere zdaj tako slovesne narodnjake, kateri so pa vse kaj drugega. Da sem pa izstopil iz družbe Slov. Doma, mi pa uobedno treznomisljen človek ne more zameriti, kateri ve za vzroke. Spletkarile in razširjale so se neresnične govore o zamenovanju škodovati, toda dotičnih oseb, žal, do danes nisem mogel izslediti, sicer bi bile poklicane na odgovor. Toraj videl sem že vnaprej, da ne bo slege. Dalje se mi ni dopadalo, ko se ne vpoštevajo preudarni, lahko izpeljavni načrti, katere so treznomislječi možje, osnovali, ampak se je raje sprejelo nedosledne načrte za zgradbo Doma, kar ho pa pred očmi za

naš narod; to potrdi vsak izkušen in preudaren človek. Da se me pa ne želi že videti pod streho Sl. Doma, vzamem to, če je že tako, na znanje; imel bom vsled tega mnogo manj stroškov. Že sem mislil, da koncam, toda že zopet dopis v glasilu S. N. P. J. in sicer šifriran s podpisom "Delničar", toda lahko se razume, kaj da šesta in zadnja dvanajstinka pomeni in med drugim se me naziva za metlo; toda če dotičnik misli, da bo z menoj pometal, se je grozno zmotil. Kar se tiče konkurence, bi se jaz včas konkurence ne bal, ker jaz imam poleg slovenskih odjemalcev (vsa hvala jim!) še mnogo drugih odjemalcev raznih narodnosti, in bolj verjetno je, da se boje nekateri pri vas bolj moje konkurence, ker na premenogih se je kazalo že prej znak nevoljivosti. Tu je razvidno, kako se dela in se je tudi poprej delalo za edinstvo naroda. Vedno naprej in naprej se seje preprič, da se mora vsakemu poštenemu človeku gnusiti. Toliko čen ni slovenski javnosti v prijazno pojasnitev. — Mat. Povše.

Angleži so bombardirali belgijsko obalo.

Lodon, Anglija, 26. septembra. Angleški rušilci in torpedni čolni so v nedeljo med Heystom in Brugesom bombardirali belgijsko obalo, kot poroča Reuterjeva poročevalna agencija iz Flushinga.

Wilson in Hughes. V ponedeljek sta imela demokratični in republikanski kandidat, Wilson in Hughes, vsak po en govor.

Wilson je rekel, da ima Amerika izvrstno trgovsko bodočnost.

Hughes je pa rekel, da bi postavila za osemurno delo povzroči la drugo državljansko vojno.

Vaš denar kupi kakovost

Kakovost to je pa tudi vse, kar je bilo nudeno možem s kadenjem Prince Albert. Kuponov ali premij se nikdar ni rabilo. Prince Albert ne more nikakor trpeti pri državni ali narodni omejitvi rabiti kupone ali premije, ker naš smoter je bil vedno le dobra kakovost!

Kakor hitro prižgete Prince Albert tobak, takoj spoznate, da je brez vsakega pečenja ali ščegetanja. Vse je odstranjeno s patentovanim načinom takrat, ko se ga dela.

PRINCE ALBERT

the national joy smoke

je take vrste tobak, ki se vam priljubi, ker ga lahko veliko kadite in vsaka nova škatlica povzroči še boljši okus, kot prejšnja.

Kupite Prince Albert in ga takoj poskusite — v cigareti ali pa pipi — ker je tako dober vam bo žal, da niste tega že preje vedeli.

R. J. REYNOLDS TOBACCO CO., Winston-Salem, N. C.

Na zadnji strani Prince Albert vrecice boste našli: "Process Patented July 20th 1907". Prince Albert je napredaj povsod v rdečih vrecicah, 50. rdečih škatlicah 100. v posodah po en ali pol funta, ki imajo na vrhu izvalček z gobico, ki ohrani tobak vedno v dobrem stanju.

Raznoterosti.

Arabiki ustasi so zopet zmagali.

Lodon, Anglija, 25. septembra. Reuterjeva agencija iz Kaira poroča, da so imeli arabiki ustasi zopet uspeh v boju s turškimi četami. Šerif iz Meke, ki je kot znan, zavel v Arabiji več arabskih mest, ki so se zdaj v rokah revolucionarjev, je zdaj osvojil zopet neko turško trdnjavo.

Šerif, ki poveljuje revolucio-

narai vojski, je vjel celo posadko, v trdnjavi.

Pobegli Rusi vjeti.

Berlin, Nemčija, 25. septembra. (Brezlično preko Sayville. — Glasom poročila Prekmorske poročevalne agencije, so Nemci dobili na nizozemskem parniku Batavier H., katerega so bili kot poročilo zaplenili v Severnem morju, štiri Ruse, ki so bili pobegnili iz nemškega vjetništva.

Nemiri v Luksenburgu.

Berlin, Nemčija, 25. septembra. (Brezlično poročilo preko Sayville. — Glasom poročila iz Luksenburga, ki ga je poslala Prekmorska poročevalna agencija, je prišlo tam radi "želodnega" vprašanja do velikih nemirov. O tem se razpravljalo v luksenburškem parlamentu.

Glavni direktor Walter je dolžil Anglijo in njeno blokado, da primanjkuje hrane.

Na Dunaju primanjkuje kruha.

Curih, Švica, 26. septembra. — Iz časopisja, ki prihaja iz Dunaja, je razvidno, da je tam veliko pomanjkanje kruha, in sicer radi oviranega prometa. Za par dni ni prišlo v mesto nobenih novih zalog.

Izdan je bil ukaz, da ne smejo hoteli in restavracije dajati gostom nobenega kruha; ta ukaz velja za mesto Dunaj in za Spodnje Avstrijsko.

Promet je zelo oviran, zlasti odka rje Rumunija v vojui.

Vojna s svinjami.

"Die Zeit" poroča: Madžarski svinjski trgovalci in oni, ki goje svinje, so pričeli na Dunaju in v Pešti pravo vojno. Nezadovoljni so z odredbami najvišjih cen, katere se zde tem trgovalcem premajhne (742 K za kilogram žive svinjine). Na Dunaj je bilo 23. julija pripeljanih 197 prašev, a prebivalstvo bi jih potrebovalo najmanj dvajsetkrat toliko.

V Pešto so jih na semenj pripeljali samo 8, potrebovali bi jih 5000.

Paraliza v New Jersey.

Trenton, N. J., 25. septembra. — Dvajset novih slučajev je bilo naznanjenih zdravstvenemu departamentu države New Jersey. Paraliza vidno pojema.

VABILO

na

prosto zabavno

in

PLESNO VESELICO,

ki jo priredi

društvo "Askere" S. S. P. Z. skupno

z dr. "Naprednost" S. N. P. J. v Greensburgu, Pa.

v soboto dne 30. septembra v dvorani M. Milheva, Haydensville.

Tempotom vlijudno vabimo vsa sosedna društva, kakor tudi posamezne rojake in rojakinje, da so te naše veselice polnoštevilno vdeležje.

Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina za moške \$1, dame so vstopnine proste.

Za sveže pivo, dober prigrizek in vsestransko zabavo bo dobro preskrbljeno. Igrala bo izvrstna Levendosky godba (orchestra).

Obehem se bo izžrebalo Frank Steiner-ja pisalni stroj (typewriter).

Toraj na svidenje v soboto dne 30. septembra! Odbor.

ŽELODČNE BOLEZNI

okorela jetra, žolčnica, zapeka, zlata žila, revmatizem, katar, naduha in funkcionalne bolezni srca se lahko uspešno zdravijo privatno na domu in z majhnimi stroški.

Želimo tudi, da se seznanite z našim uspešnim načinom zdravljenja na domu takih bolezni kakor so sifilis, nečista kri, kožne bolezni, kapavica, živčna slabost, moška nemoč, semenotok, slabost živeganov, kongestivna striktura, bolezni na mehurju in ledvicah in razne druge bolezni na spolno-urinar-nih organih na katerih mnogi moški toliko trpijo.

Zdravniška knjižica, katere šteje 96 strani, zastoj.

Pišite še danes po to knjižico in u njej boste našli enostavna fakta v razumljivem, materinskem jeziku. Ta knjižica je zaloga znanosti in vsebuje informacije in nasvete, ki bi jih moral znati vsak moški in vsaka ženska; posebno pa so ti podatki koristni tistim, ki mislijo na žentev. Ako torej želite znati, kako bi dobili nazaj svoje staro zdravje in moč, pišite takoj po to brezplačno knjižico in zvedeli boste, kaj je potrebno glede te ali one bolezni. Ne pošiljajte denarja! — pošiljate samo vaše ime in naslov na spodnjem kuponu. Ne trošite denarja za kakšno ničvredna sredstva, temveč čitajte to knjižico, katere je kakovost in črpajte iz nje pravocane nasvete in podatke. Pri tem lahko zveste, na čem vi trpite in kako se more vaša teškoča obvladati.

Kupon za brezplačno knjižico

Zapišite vaše popolno ime in naslov, izrečite in pošiljate nam še danes. Plačate potrebno poštnino, da dobimo pismo o pravem času.

DR. J. RUSSELL PRICE CO.

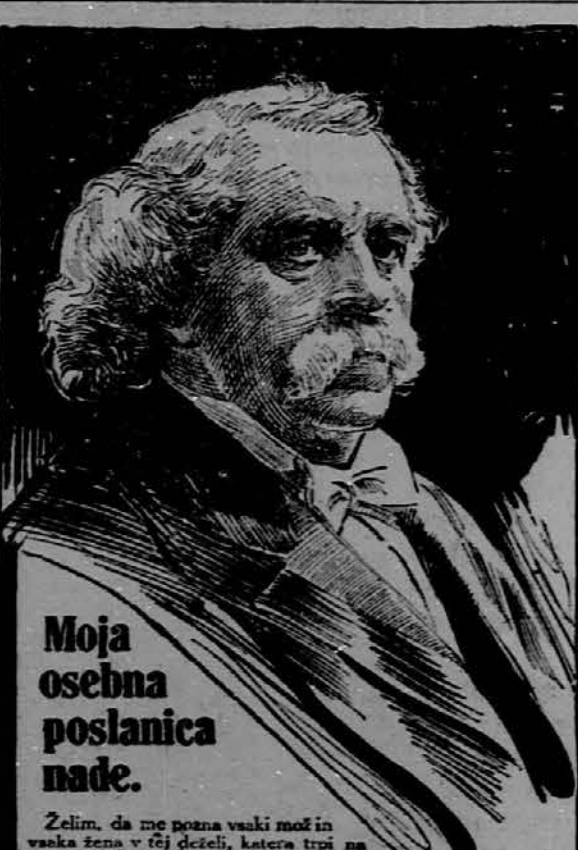
5. 1100 Madison & Clinton Sts., Chicago, Ill.

Gospodje: Prosim, pošljite mi takoj vašo zdravniško knjižico popolnoma naznanil in poštnine prosto.

Ime in priimek

Star. in ulica ali Box

Mesto

Moja osebna poslanica nade.

Želim, da me posna vsaki moški in vsaka žena v tej državi, katere trpi na bolezni. Želim, da me poznajo vsi kot svetilnik — da vedo kdo sem jaz kaj sem storil v preteklosti in kaj delam sedaj. Moja misel vam lahko spetja, da sem odšel v medicinski praksi, katero vršim že dolgo vrsto let; moji laje so danes znane in delo. Stalno sem pripravljen in analiziral vse tiste stare, kronične in globoko vživljene bolezni, ki se tako teško zdravijo in o katerih ima mnogo drugih zdravnikov le površno znanje. Želim, da mi vsak bolan moški in vsaka bolna ženska mase svoje teškoče in tajnosti; vsakemu bom dal polen svetel, ker želim, da sem z vsakim dober prijatelj. Pišite po brezplačno knjižico, katero vam nudim, in čitajte moje poslanice nade.

Dr. J. Russell Price

Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minnesota.

Sedež v ELY, MINNESOTA.

GLAVNI URAĐNIKI:

Predsednik: J. A. GERM, 607 Cherry Way, Box 57, Ely, Minn.

Podpredsednik: ALOIS BALANT, Box 108, Pearl Ave., Ely, Minn.

Glavni tajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.

Blagajnik: JOHN GOUZE, Box 105, Ely, Minn.

Kupnik: LOUIS COSTELLO, Box 683, Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. MARTIN IVEC, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNIKI:

MILAN KUNICH, 421 — 7th St., Calumet, Mich.

PETER SPEHAR, 422 N. 4th St., Kansas City, Kans.

JOHN AUSEC, 5427 Homer Ave., N. E. Cleveland, O.

JOHN KRŽIŠNIK, Route 2, Burley, Idaho.

POROTNIKI:

FRAN JUSTIN, 1708 E. 28th St., Lorain, O.

JOSEPH PISHLAR, 308—6th St., Rock Springs, Wyo.

G. J. PORENTA, Box 701, Black Diamond, Wash.

POMOŽNI ODBOR:

JOSEPH MERTEL, od društva sv. Cirila in Metoda, Ely, Minn.

LOUIS CHAMPA, od društva sv. Srca Jezusa, Ely, Minn.

JOHN GRAHEK, st., od društva Slovenec, Ely, Minn.

Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev, kakor tudi denarni priloge, naj se pošiljajo na glavnega tajnika Jednote, vse pri

tožbe pa na predsednika porotnega odbora.

Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bodo

ostralo.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA"

Zapisnik

desete konvencije J. S. K. Jednote
v Eveleth, Minnesota.

Septembra 1915.

ZAPISNIK DESETE SEJE ZBOROVANJA J. S. K. J. DNE 15.

SEPTEMBRA 1916.

Predsednik otvori sejo točno ob 1. uri popoldne. Čitanje imen

delegatov in uradnikov, kateri so vsi navzoči. Po prečitanih resolu-

cijah, sprejete na dopoldanski seji, je predlagano in potrjeno, da se

sprejme z malimi dostavki. Sprejeto.

Predlagano in potrjeno, da se izvolijo trije delegati, predno se

glavno zborovanje zaključi in delegati razidejo, katerih naloga bude

prejeti nova pravila Jednote na podlagi zapisnika. Sprejeto.

Nato se vname debata glede centralizacije, v katero posežejo

vsi delegati. Nastavljen in potrjen predlog se sprejme, da se debata

zaključi.

Predlagano in potrjeno, da centralizacija ostane. Stavljen je bil

protipredlog, da centralizacija odpade.

Predlagano in potrjeno, da se javno glasuje o tej točki. Sprejeto.

Izid glasovanja.

Da centralizacija odpade, je bilo oddanih 10 glasov. Da centra-

lizacija ostane je bilo oddanih 65 glasov.

Vname se debata, ali sme konvencijni predsednik voliti od sedaj

za naprej. Predlagano in potrjeno, da konv. predsednik sme voliti.

Sprejeto.

Brat Justin prosi za deset minut, odsotnosti po važnem opravilu,

se mu dovoli.

Nato se preide na pravila. Predlagano in potrjeno, da se vpo-

rabljajo pravila od drugih organizacij z našimi vred, da bodo ložje

urediti naša nova pravila. Sprejeto.

Konvencijni podpredsednik Michael Rovansky prosi, da bi se opro-

stil za ostale 2 ure popoldanskega zborovanja ker ima važen opravil.

Predlagano in potrjeno, da se dovoli in pa da konvencijni predsednik

sme imenovati sam svojega predsednika za ostali 2 uri popoldan-

ski seje. Predlog sprejet. Imenovan je bil brat F. G. Tassotti.

Predlagano in potrjeno, da poverilni odbor čita naša pravila,

točko za točko, katere se rešijo ena za drugo. Sprejeto.

PRAVILA.

Točka 1. Vname se debata glede spremembe imena na Jugo-Slo-

vansko Podporno Jednoto, prestava v angleščini pa South Slavic

Benevolent Union, v katero posežejo vsi delegati in uradniki. Po

daljšem debatiranju je predlagano in potrjeno, da se točka odloži

do prihodnje seje. Sprejeto. Predlagano in potrjeno, da se ustanovi-

ki Jednote, brati George Kotze, John Gouze, John Merhar in Karol

Zgone izrazijo glede njih truda pri ustanovitvi Jednote in pa o vzdr-

ževanju iste v prvih letih. Sprejeto. Po dokončanih govorih, je pre-

delagano in potrjeno, da vsi navzoči delegati vstanjejo v znak časti

in jim izrekajo trikratno slavo. Sprejeto. Predlagano in potrjeno, da

se vsi delegati vstanjejo v znak časti in izrekajo slavo bratu Geo. L.

Brozich-u, dolgoletnemu glavnemu tajniku Jednote in John A.

Germu, glavnemu predsedniku za njihov trud in žrtvovalnost. Spre-

jeto. Predlagano in potrjeno, da se pošljejo bratovje čestitke

sledenim bratom, kateri imajo gotove zasluge pri ustanovitvi Jednote,

namreč Joseph Agnich, jednotin prvi tajnik, John Preshiren in Ste-

fan Banovec, vsi iz Ely, Minn. in pa Frank Sakser-ju, New York,

N. Y. Sprejeto. Predlagano in potrjeno, da se vsi delegati vspomnijo

umrlih članov Jednote in da vstanjejo v znak sožalja. Sprejeto.

Čitanje brzojavke in pism.

Brzojavke od John Vesel, Chisholm, Minn., Matt Provse, član

društva sv. Barbare št. 3, La Salle, Ills., Peter Stauduhar, Chis-

holm, Minn., Frank Gouze, Chisholm, Minn., Društva št. 94, Wan-

kegan, Ills. in društva št. 32, Black Diamond, Washington. Pisma

od Frank Skufca, Cozemaugh, Penna. in pa od Gregor Zobec-a,

Aldridge, Montana. — Vsem pismom in brzojavkam se zakliče 3krat

slava.

MOHOR MLADICH, konvencijni predsednik.

LEONARD SLABODNIK, JOS. A. MERTEL, MATT KOMP,

zapisnikarji.

ZAPISNIK ENAJSTE SEJE ZBOROVANJA J. S. K. J. DNE 16.

SEPTEMBRA 1916.

Predsednik otvori sejo točno ob 8. uri zjutraj. Čitanje imen de-

legatov in uradnikov. Navzoči o vsi razen bratov John A. Germu in

Leonarda Slabodnika, katere se oprosti vlad njih dela po večerji.

Čitanje zapisnika prejšnje seje. Na stavljen in potrjen predlog

je zapisnik sprejet.

Dovoli se vstop g. Frank Kerže-tu, kateri pozdravi delegate v

primerem govoru in naznani, da je njegova misija o zadevi Sloven-

skega Zavetišča. Po dokončanem govoru, prečita govornik resolucijo

glede Zavetišča. Nato se vname debata glede Slovenskega Zavetišča

v katero poseže večina delegatov. Pred in potrjeno da se debata o

Zavetišču zaključi. Sprejeto. Predlagano in potrjeno da se Resolu-

cija glede Slovenskega Zavetišča sprejme. Sprejeto z večino 56 gla-

sov. Resolucija se glasi kakor sledi:

RESOLUCIJA.

sprejeta na 10. glavnem zborovanju J. S. K. Jednote v Eveleth, Minn.

10to glavno zborovanje J. S. K. Jednote priznava nujno potrebo

ustanovitve Slovenskega Zavetišča z oddelki:

A) Bolnišnica, v kateri bi člani Slovenskih podpornih organi-

zacij dobivali vspešno zdravniško pomoč in vso oskrbo v bolezni.

B) Doma za ostarele, onemogle in poškodovane. Slovensko Zave-

tišče naj postane prvi skupni zavod vseh slovenskih podpornih orga-

nizacij, resnični dom vseh trpečih bratov in sester, naj bo zavetje,

kamor ne bodo segale politične, verske in druge borbe zunanjega

sveta. Zgrajen naj bo toraj na temelju popolne osebne svobode.

Priznavamo, da spopolnujemo z ustanovitvijo Slovenskega Zave-

tišča tisto nalogo človeške družbe, kateri bi morala vršiti država

in vlagamo s tem naš formalni protest v imenu trpečega delavstva.

Deseto glavno zborovanje pooblašča glavni odbor, da stopi v do-

govor v svrhu skupnega dela z odborom Slovenskega Zavetišča in z

odbori drugih slovenskih podpornih organizacij, ki vsprejmejo jed-

nako ali podobno resolucijo. Pooblašča ga, da ima v tem uprše-

nju popolno pravico reševati finančno stran Slovenskega Zavetišča

za našo organizacijo, da pridemo čim prej do vreničitve plemenite

ideje Slovenskega Zavetišča.

G. Kerže-tu se zakliče trikratna slava za njegov trud pri Sloven-

skem Zavetišču.

Vrhovni zdravnik poroča, da je našel brata Germu-a v zelo nevar-

nem položaju in je priporočal, da ostane v svoji sobi za nekaj časa.

Se vzame v naznanje.

Nato se preide na pravila.

Člen 1. točka 1. Predlog stavljen in potrjen, da ime ostane pri

starem. Vstavljen protipredlog, da se da novo ime. Tretji predlog

stavljen zli potrjen da se da na splošno glasovanje. Predlog stavljen

in pride na tajno glasovanje. Kedo je za staro ime, zabeleži z besedo

Staro, za spremembo, zabeleži z besedo Novo. Za staro ime je glas-

valo 40 delegatov, za spremembo 32. Ime Jednote ostane pri starem.

Točka 2. sprejeta kakor čitana, doda se le, da J. S. K. J. temelji

na načelu: Vsi za enega, eden za vse. Sprejeto.

Točka 3. sprejeta kakor čitana. Točka 4. sprejeta kakor čitana.

točka 5. sprejeta kakor čitana, točka 6. sprejeta kakor čitana z do-

datkom: Gostiti ljubizen do slovenskega naroda. Točka 7. sprejeta

kakor čitana, točka 8. sprejeta kakor čitana. Točka 9. se sprejme

kakor čitana, točka 10. se sprejme z dodatkom: Oprosti se le dotične

člane, kateri so odsotni in nevedoče.

Člen III. točka 11. sprejeta kakor čitana, točka 12. sprejeta ka-

kor čitana izvemši vsebine: tikajoč se otročjega oddelka — izvemši

"člani ali članice" — ki so zavarovani itd. kar pravila sedaj govorijo.

Točka 13 se sprejme kakor čitana, točka 14. se sprejme z dodatkom

"da Jednota obstoji iz 30 članov ali članicami de časa združitve"

točka 15 se sprejme z dodatkom "slovenski zavarovalni organizaciji

v Ameriki, za katero glasuje takratna večina članstva, da podpira

onemogle nekdanje člane krajevnih društev J. S. K. J."

Člen IV. točka 16. se sprejme kakor čitana, izvemši, da se voli

samo eden podpredsednik in pa samo tri nadzorniki, namesto 5, trije

člane gospodarskega odbora. V slučaju potrebne pomoči nadzorni-

kom, imajo pravico imenovati pomočnika ali pomočnike izmed član-

stva v bližini.

Prečitajo se brzojavke Rt. Rev. Joseph F. Buh-a iz Ely, Minn.

in pa društva Jugoslovani št. 104, Chicago, Ills., nakar se jim zakli-

če trikratna slava.

Predsednik zaključi sejo ob 12. uri popoldne.

MOHOR MLADICH, konvencijni predsednik.

LEONARD SLABODNIK, JOS. A. MERTEL, MATT KOMP,

zapisnikarji.

ZAPISNIK DVANAJSTE SEJE ZBOROVANJA J. S. K. J. DNE 16.

SEPTEMBRA 1916.

Predsednik odpre sejo točno ob eni uri popoldne. Čitanje imen

delegatov in uradnikov, kateri so vsi navzoči, izvemši brata John A.

Germu-a, kateri je bolan in pa prizivnega odbora, kateri ni dokončal

svoje seje. Na stavljen in potrjen predlog se jih oprosti. Sprejeto.

Predlagano in potrjeno, da se popoldanska seja zaključi ob 4.

uri, vsled tega, da nameravajo nekateri delegati odpotovati na razna

mesta rudarskega okraja in da se naj ta zamujeni čas nadomesti v

ponedeljek. Sprejeto.

Nadaljevanje pravil Jednote.

Točka 17. se sprejme kakor čitana, točka 18. se sprejme kakor

čitana, izvemši, da se črta beseda "gospodariji" in da se doda da je

dotični uradnik, kateremu se to naznani, primoran to naznaniti na

"Surety" družbo. Sprejeto.

Točka 19. se sprejme kakor čitana. Točki 20. se doda: tudi čla-

nice. Točka 21. se črta in se dostavi nova, katere se glasi: "V slučaju

pa, da nastane nujna potreba, ima glavni tajnik Jednote pravico

tako nastopiti ali pa pooblastiti enega drugega uradnika Jednote,

ki je najbližje dotičnega kraja, toda zato mora imeti zadostne vzroke,

katere pa mora predložiti predsedniku in pa nadzornikom Jednote.

Sprejeto.

Točka 22. se sprejme kakor čitana. Točka 23. se sprejme kakor

čitana. Točka 24. se sprejme kakor čitana. Točka 25. se sprejme ka-

kor čitana.

Člen V. točka 26. dodatek: "Vse inicijative naj bodo pravilno

urejene in spisane in se naj pošljejo v glavni urad. Na nepravilno

urejene inicijative se ne bodo oziralo". Namesto 10 različnih držav

se nadomesti 5. Sprejeto.

Točka 27. se sprejme kakor čitana. Točka 28. se sprejme kakor

čitana. Točki 29. se doda: "Vsi enakopravni člani in članice lahko

volijo, ali na seji ali doma, da le oddajo svoj glas v dotičnem času.

Sprejeto. Točka 30. se sprejme kakor čitana. Točka 31. se sprejme

kakor čitana.

Člen VI. točka 32. se sprejme kakor čitana, izvemši, da se glavno

zborovanje vrši vsaka 4 leta namesto 3. Sprejeto. Točka 33. se črta.

Točka 34. se sprejme s popravkom, da zadnje zborovanje Jednote

določi čas in kraj prihodnjega zborovanja. Čas in kraj se lahko spre-

meni, ako se vidi, da to koristi Jednoti. Sprejeto.

Točki 35. se doda: "Podpredsednik". Točka 36. se sprejme ka-

kor čitana. Točka 37. se sprejme kakor čitana, točka 38. se sprejme

kakor čitana, točka 39. se sprejme z dodatkom: "Konvencijni pre-

sednik mora voditi konvencijo nepristransko in sicer po tozadevnem

dnevnom redu in obrednici. Točka 40. se sprejme kakor čitana. Toč-

ka 41 se sprejme kakor čitana. Točka 42. se sprejme kakor čitana.

Točka 43. se sprejme kakor čitana. Točka 44. se sprejme kakor čita-

na. Točka 45. se sprejme kakor čitana. Točka 46. se sprejme kakor

čitana. Točka 47. se sprejme kakor čitana, doda se le "in pravila

Jednote morajo biti sestavljena na podlagi zapisnika, izvezto je le,

ako bi katere točka nasprotovala zakonom Zjed. držav. Točka 48.

se sprejme kakor čitana, doda se le konvencijni predsednik, med be-

sedami "Zborovanja" in pa "Predsednik Jednote". Zadnji stavek

omenjene točke se popravi, da se glasi kakor sledi: Glavni tajnik

mora razposlati prepise konvencijnega zapisnika na vse krajevna dru-

štva, za vse krajevne uradnike. Sprejeto. Točka 49. se sprejme z

popravkom, da se glasi kakor sledi: Vsakemu članu Jednote, ki iz-

polnne svoje dolžnosti napram krajevemu društvu in Jednoti, je

dovoljen vstop k vsem konvencijam sejam Jednote, ako je priporočen

od enega izmed navzočih delegatov, vendar pa nimajo taki člani

pravice niti govoriti, niti glasovati. Sprejeto.

Točka 50. se črta in se nadomesti s sledečo: Pri stavljenju vseh

predlog na konvenciji, se ne pišejo imena delegatov ampak samo

predlogi, ki so stavljeni in pravilnim potom podpirani in sprejeti.

Imajo priti v zapisnik zborovanja Jednote. Sprejeto. Točka 51. se

sprejme kakor čitana. Točka 52. se sprejme s sledečimi popravki:

Deset različnih držav se spremeni na pet, potem takole: ".... ki

imajo gotove vzroke in dokaze da je nujna potreba za sklic izvanred-

ne konvencije. Drugo ostane. Sprejeto. Točka 53. se spremeni, da se

glasi kakor sledi: Vsi konvencijni sklepi ostanejo v veljavi do prihod-

nje konvencije ali do splošnega glasovanja. Splošno glasovanje se pa

ne sme vršiti za eno in isto zadevo več kot enkrat na leto. Izvezto je

le nadomestilna volitev uradnikov ki bi v tem času umrli, bili od-

stranjeni, ali bi sami odstopili." Sprejeto.

Čitanje pism društva Sv. Jozefa št. 20, Gilbert, Minn. in pa

dr. Sv. Jurija št. 22, So. Chicago, Ill. na kar se jim zakliče 3kratna

slava.

Slovensko katoliško

podp. društvo

sveto Barbare

ZA ZEDINJENE DRŽAVE SEVERNE AMERIKE

Sedež: FOREST CITY, PA.

Inkorporirano dne 21. januarja 1902 v državi Pensilvaniji

GLAVNI URAĐNIKI:

Predsednik: JOŽEF PETERLIN, Box 96 Wilcox, Pa.
I. podpredsednik: KAROL ZALAR, Box 547, Forest City, Pa.
II. podpredsednik: LOUIS TAUCHER, Box 835, Rock Springs, Wyo.
Tajnik: JOHN TELBAN, Box 707, Forest City, Pa.
II. tajnik: JOHN OSOLIN, Box 492, Forest City, Pa.
Blagajnik: MARTIN MUHIČ, Box 537, Forest City, Pa.
Preložitelj: JOSEF ZALAR, 1004 North Chicago St., Joliet, Ill.

VEHOVNI ZDRAVNIKI:

DR. MARTIN IVKO, 900 Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: IGNAC PODVARNIK, 6325 Station St. E. E., Pittsburgh, Pa.
I. nadzornik: JOHN TORNIC, Box 622, Forest City, Pa.
II. nadzornik: FRANK PAVLOVICH, Box 705, Conemaugh, Pa.
III. nadzornik: ANDREJ SLAK, 7713 Insler Ave., Cleveland, Ohio.

POROTNI ODBOR:

Predsednik: MARTIN OREŽAN, Box 72, East Mineral, Kan.
I. porotnik: MARTIN ŠTEFANČIČ, Box 78, Franklin, Kan.
II. porotnik: MIHAEL KLOPČIČ, 628 Dawson Ave., R. F. D. 1, Grandfield, Detroit, Mich.

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. No. 2 Box 11½, Bridgeport, O.
I. upravnik: ANTON DEMŠAR, Box 135, Broughton, Pa.
II. upravnik: PAVEL ORBEGAR, Box 402, Witt, Ill.

Dopisni naj se pošilja I. tajniku Ivan Telban, P. O. Box 197, Forest City, Penna.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA".

URADNO NAZNAČILO GLAVNEGA URADA ZDRUŽENIH DRUŠTEV SVETE BARBARE.

Konvencija je sklenila na seji dne 12. septembra, da naj se razglasi vsem postojam te organizacije sledeče:

Odzid znanprej naj se nič več ne sprejma članov in članice, katere se žele zavarovati za \$500, sprejema se pa lahko še članice in članice, ki se žele zavarovati za \$250. Oni, ki se žele zavarovati za prvo svoto, naj se zavarujejo za 250 dolarjev. Zavarovanje za 500 dolarjev je namreč zastonj. Oni, ki so že zavarovani za 500 dolarjev naj plačujejo isti asosment, kot so ga dozdaj, razlika je samo to, da se novih članov in članice ne sprejme več za to zavarovanje, dokler ne bo naznanjeno iz glavnega urada.

JOHN TELBAN, glavni tajnik.

Nekaj, kar diši po nemški "kulturi".

Poseben dopisnik newyorškega lista "Timesa" piše iz Pariza:

V moji posesti je zdaj več neovrgljivih dokazov v dokumentih, ki se lahko imenujejo "Neovrgljivi dokazi največjih nemških zločinov". Te dokumente in fakte je zdaj prepovedano priobčati v Franciji, in sicer zaradi tega, kar se oblaži boje, da bi se ljudje preveč ne razburili. Priobčili jih tudi ne bo do prej kot po končani vojni. Ti dokumenti bodo tudi pri sklepanju mira igrali svojo ulogo.

Odločilo se je pa, da se te dokumente in dokaze priobči v angleških listih.

Meni je dovoljeno, da jih pošljem "Timesu", da nevturalni svet izve o teh zločinih. Mož, ki mi jih je dal na razpolago mi je rekel: "Naj nevturalni svet izve kako velika laž je vsaka berlinska objuba."

Francoska vlada, ki je izdala te dokumente, je dala za predgovor sledeče:

"Ta novi zločin ni enak onemu, ki se ga je izvršilo nad ženskami v Belgiji. Ni tak kot je bil zločin nad otroci, ki so se potopili v 'Lutitanjo'. Ne da se primerjati s postojanjem prebivalstva v Lille. Razlikuje se od uničevanja starih kulturnih spomenikov. To je počenje sovražnika. Ki se zavda, da bo zmagal. Kriminalna ideja Nemčije je, da ako bo padla sama, bo s seboj potegnila tudi ostali svet. To ni zločin samo proti vsakemu Francozu, Angležu, Rusu in Belgijcu, temveč proti vsakemu živečemu človeku.

"Zločin Nemčije je, da Nemci nalasé okužuje jetnike z jetiko. Ko jih enkrat okuži, jih pa spodi nazaj k svojim lastnim ljudem, da umrjejo pri njih in se ne okužijo. Doda: Jih je že tako okužila nad 50,000 Francozo, kakor tudi na stotine tisoč moč drugih narodnosti.

"Pred časom je Nemčija objubila, da ne bo več tako postopala z jetniki. To je storila, ko so nevturalni narodi zahtevali, da se ne nadaljuje več take nezastltnosti. Ona je tedaj napravila takozvane 'show camps' (kampe, katere si je mogoče ogledati), v katere dopušča Amerikance, da si jih ogledajo.

"Kampe, v katerih se okužujejo ljudi, so pa drugod, po čeli dežel,

reklo oziroma dovolilo. Svet je izprožil željo, da bi rad vedel, kako je to, da umrje v Nemčiji veliko več jetnikov kot v drugih deželah.

"Nevtralen svet je pričel dvomiti, da se postopa v Nemčiji z vjetimi sovražniki kot z ljudmi. Bilo je res, da se postopalo žnjimi kot z bestijami. Tako se je postopalo z ljudmi drugih dežel takrat, ko je še vedno mislila, da bo postala gospodarica celega sveta, ko je pričela moriti s svojimi skoro nepremagljivimi stroji svoje sosedje.

"Ko je slišala klic nevturalnih držav, da je dobro ime glasovite nemške kulture v nevturalnosti, je več taborov izboljšala, izboljšala je zdravstvene naprave in takrat je Nemčija naznanila z visokim glasom, da ji je bilo šele tedaj mogoče izboljšati vse taborje. Rekla je, da ji dotedaj ni bilo mogoče, ker je imela toliko vjetnikov, da ni vedela kam žnjimi in jih ni mogla vse naenkrat razdeliti in razposlati po deželi. Tako, tedaj je bilo "vse v redu" in odbori in oblasti so bile pripravljene nevturalnim zastopnikom te zdravstvene taborje razkazati. To so bile "show camps".

"Ona je doznala, da postopajo Francija, Anglija in Rusija z vjetniki človeško in da ona ne postopa žnjimi tako kot one. One države so sklenile pokazati se kot civilizirane države. Dokazalo se je, da se postopa v Angliji in Franciji z vjetniki popolnoma tako kot določa haaska in ženevska konvencija.

"Nemčija ima poleg "show" taborov tudi delavske taborje, kateri ji služijo v veliko korist. Njena politika je, da izrabi jetnike, kolikor jih more, da naredi z njihovo pomočjo kar največje dobičke. Tako dolgo jih goni na delo, da so popolnoma telesno in duševno izdelani.

"V teh delavskih taborih ni nikdar nobenega nadzorovanja od strani kakih nevturalnih zastopnikov. Niti niso pod nadzorstvom kakaga višjega častnika. Jetniki so izročeni v milost in nemilost kakaga surovega vojaka ali nevojaka. Zdravstvene razmere v takih kampih so grozne. Pisma, ki jih prišlje jetniki domov, so strogo cenzurirana.

"Samo dva zdravnika sta smela obiskati te taborje in sicer v zvezi z velikimi zaprekami in težkočami. To sta dr. Blanchod in dr. Speiser od Rdečega križa v Ženevi. Pripovedujeta o velikih nesrečah v rovin, kjer delajo večina taki ljudje, ki niso dozdaj nikdar videli rova.

"Dr. Blanchod je izdal sledečo izjavo:

"V Kruppovi tovarni v Rheinhausen je zaposlenih 500 francoskih vojakov. Vsak dan je med njimi 40 nesreč oziroma jih vlečejo iz tovarne vsled onemoglosti. V premogetorju v Ewaldu je vsak dan deset odstotkov ponesrečenih ali jih pa omaga vled prehudega dela. V premogetorju v Atsendorfu je zaposlenih petdeset Francozov, ki mora vsak naložiti petindvajset voz premoga na dan. Oni, ki ne more toliko narediti, ne dobi hrane. Komisar sam je priznal, da je moral štirideset odstotkov delavcev spraviti spiti, ker niso bili rabljivi vsled bolezní. V železniških rudnikih v Šleziji je zdaj 487 Francozov. Zadnji jetnik, ki je prišel tja, je dobil številko 852, iz česar se da sklepati, da jih je 365 moralo zapustiti delo vsled bolezní ali so pa umrli.

"Dr. Blanchod in dr. Speiser ne moreta dati nikakih podrobnosti, ker jima ni bilo mogoče govoriti z jetniki. Ker ne morem navesti njihovih izjav, naj pa na vedem, kaj so mi pripovedovali francoski bolniki v Švici, katere sem obiskala:

Henri D., 20 let star: vjet pri Morthomme, maja 1916. je bil zaprt v Muensterju, kjer je bila v navadi za kak "zločin" sledeča kazen: Privezali so ga k kakemu drugu, kjer je moral ostati, dokler ni prošil za milost ali pa dokler se ni onesvestil. Jetniki so ga zvezali na rokah in členkih. Privezani so bili pod milim nebom, ne glede na to, kakšno je bilo vreme.

Francis D., njegov tovariš, je bil privezan štiriindvajset ur, ker ni hotel iti delati v rudnik. On je končno prošil za usmiljenje, narkar so ga poslali v jamo, kjer je pustil, da mu je nek voz zapeljal preko leve roke, tako, da se mu potem ni bilo več treba vrniti v oni grozen prostor.

Potem so pa imeli tam tudi neko drugo kazen. Moja, ki se se

kaj pregrešili, so postavili pred žareče peči, kjer so bili kmalu prišljeni prositi milosti, kajti tam je bila neznozna vročina in primanjkovalo jim je zraka. Vsake pol ure je prišel mimo one peči ali onega droga, ob katerem je bil privezan jetnik, stražnik in vprašal reže, ako se pripravljeno delati. Pri peči ni mogel nihče dalje ostati kot dve uri. Ako se oddelki vjetnikov pred rudnikom vpro in nočejo iti doli, se jih pretepa s puškinimi kopiti. Delo je v teh jamah zelo nevarno, zlasti pa še, ako ga opravljajo taki ljudi, ki nimajo v tem poslu nobenih izkušenj. Mnogokrat se je zrušila stena in v pokrila pod seboj mrtve jetnike, za katere se ni nihče potrudil, da bi jih dobil ven.

Henri D. in Francois D. sta bila v Švico koncem julija vsled jetike, ki ni več ozdravljiva, kajti do nje sta prišla na umeten način.

Louis G., 27 let star, seržant, je bil v taboru v Meyenbergu, blizu Bremena. V Meyenbergu je bil zaposlen v kamnolomu, kjer je moral lomiti skale deset ur na dan. Hrane je bilo malo, kruha ni bilo mogoče jesti, kajti narejen je bil iz žaganja, zrezane slame in drugih stvari. Kazen, ki je obstajala v tem, da so jetnike privezovali k drogum, je bila v navadi. Moja, ki se je kaj pregrešil, so privezali k drogum, medtem ko so drugi jedli. Tam je visel privezan dve uri, v tem času se je že vsak onesvestil. Mož, ki se je onesvestil, je ostal na drogum ali na tleh tako dolgo, da je prišel zdravnik in konstatiral, če je res brez zavesti. Ta mož je videl, kako so nemški stražniki topli vojake, ki so morali delati do pasu v vodi. On se nahaja v Švici tudi vsled jetike.

Gabriel L. B., 38 let star, ki se je nahajal vjet v Alteu, pripoveduje, da je hrana neužitna, pozimi je v navadi kazen na drogum, jetnike se pretepa s puškinimi kopiti, je videl, ko je bil nek jetnik od nemškega stražnika umorjen z bajonetom.

On je v Švici vsled jetike, katero so mu preskrbeli Nemci.

B. A. L., 30 let star, poročnik, je bil vjet ko je bil v bolnici ranjen. Nemški vojaki so mu vzeli vse, razven hlače in srajce, moral je bos naprej proti Guntzingenu. Hanover, do koder je bilo treba potovati štiri dni in tri noči v živinskem vagonu, večkrat jo je dobil po glavi s puškinimi kopiti, kljub temu, da je bil častnik. Videl je, ko je bil nek angleški vjetnik vstreljen; mož je bil bolan in se ni mogel takoj premakniti, ko mu je ukazal nemški vojak, vsled česar ga je takoj s puško vstrelil. Mimo je prišel poveljnik jetniškega transporta, ki se še zmenil ni, ko je videl, kaj se je dogodilo.

Iz gorijenjenega kraja je bil poslan v Landsdorf, Šlezijo, kjer je že delalo 35,000 Rusov v kamnolomu. Mnogo Rusov je bilo ranjenih od bajonetov, bili so bosi, taki so morali stopati po ostrem kamenju, njihove noge ni so bile podobne nogam. Njihova ostala obleka je bila slaba kot nič. Meseca maja je ta priča nemškega zverinstva prišla v Švico vsled jetike, ki jo je na umeten način dobila v Nemčiji.

Charles L., 38 let star, zaprt v Hammenburgu, Bavarija. On pravi, da so blazine, na katerih so morali ležati premenili vsakih šest mesecev, v katerih je bilo že vse polno črvov in raznih žuželk: žaganje in zrezana slama v kruhu; med jetniki so razsajale črne koke. Več kot 4,500 jih je moralo delati v muniejski tovarni. Več sto jih je bilo v takozvanem taboru za nedisciplinirane, kjer se je z njimi nečloveško postopalo. Može se je zbudilo ob štirih zjutraj k zajtrku, ki je obstojal iz želoda. Potem so morali na delo, namreč v kamnolom, kjer so morali lomiti skale, jih nakladati in potem z rokami prevažati vozove. Opoldne so dobili majhno posodo juhe, 130 gramov črnega kruha, ob sedmih zvečer pa surov slanik. V tej šoli za disciplino so morali obsojeni jetniki biti enindvajset dni.

Ta priča je v Švici iz istega vzroka kot prejnavedeni.

Emil L., 23 let star, vjet pri Soissons, je bil poslan v Langensalz, Sakso. Po železnici je potoval pet dni in pet noči; jetniki so se vozili v živinskih vagonih, šestdeset mož v enem vozu, takom potovanja niso dobili nobene hrane,

spati so morali na guli slami, ki je bila polna črvov in raznega mrčesa. Od tam je bil poslan v Casselo, kjer je dobil tifus. Bolnih katerih je bilo 7000, niso ločili od zdravih, temveč so morali živeti skupaj žnjimi; pomoči niso dobili oboleni nobene, dokler ni prišel nek francoski zdravnik, ki je bil tudi vjet, toda z zdravljenjem je imeli velike težkoče, kajti ni mogel dobiti potrebnih. — Položaj 19,000 vjetnikov je bil grozen, nepopisen. On je prišel v Švico v juliju, letos, radi jetike, katero so mu v Nemčiji na umeten način preskrbeli.

(Zatem je navedenih še več sličnih in še bolj nezastltnih postopanj nemških oblasti z vjetniki, katerih pa ne bomo navajali. Op. ured. G. N.).

Tako se glasi poročilo. Vse, kar je tukaj navedeno je resnično, kajti francoska vlada, ki je te podatke Mme. Bramson potrdila, je dala poleg vse dokaze. Zdravniki v Švici so pa dokazali, da so Nemci Francoze res okuževali s tuberkulozo.

Newyorški "Times", ki je prišel to poročilo, je poslal nemški vladi v Berlin kabel-brzojavko, v kateri se jo prosi, da vse, kar se jo dolži, zanika, pripozna in se zagovarja.

Ako bo Nemčija dala sploh kak odgovor "Timesu", je seveda veliko vprašanje, vendar, ako ga bo dala, bo vsekakor zelo zanimivo. Zdaj nam prihaja na misel ono, kar so Avstro-Nemci počenjali pred letom dni s Srbi.

Dokazano je, da so Avstrijci in Nemci okuževali srbske vjetnike s tifusom.

Well, to je pač nemška kultura! —

Slovenci in Dalmatinci vjeti v Indiji.

Vojna je razkropila naš narod po celem svetu, celo v Indiji jih je nekaj, kar prica pismo, katero smo ravnokar dobili od nekega rojaka iz Indije.

Pismo je pisano v angleškem jeziku in takega tudi v naslednjem priobčamo:

Ahmednagar, 26th of August, 1916.

To the Manager the Slovene Publishing Co., New York.

Sir,

I am requested by some of my fellow prisoners of war here, who are Slovenes, to get them some Slovene literature. I have already inquired at home if they could help me in this matter, but I was unable to get anything for them, as you will know there is a great demand for such books in the hospitals at home.

Therefore I take the liberty of approaching you with the request whether you could not see your way of helping me to some extent. Could you not collect from your countrymen books, grammars, and other reading material and send them on to me for distribution. Slovene-English and English-Slovene Dictionaries and Grammars would be much appreciated and so would be Dictionaries and Grammars in all modern languages.

There are also about 60 Dalmatians and others here who would need books in Croatian language (hrvatskih knjiga). Do you know someone who could procure some literature for them, that they may pass the time while here with study.

Kindly consider this matter and let me hear from you at your earliest convenience. Thanking you in anticipation, I remain,

Yours very sincerely, Ernst Wudler.

Na zdar!

Poslovenjeno: Ravnatelj Slovene Publishing Co., New York.

Gospod: — Od nekaterih tovarišev vojnih vjetnikov tukaj, ki so Slovenci, sem naprosen, da bi jim dobil kaj slovenskih knjig. Obriši sem se že domov, če bi jim bilo mogoče pomagati v tej stvari, toda

ni bilo mogoče ničesar dobiti zanje, kajti, kakor veste, takih knjig doma veliko v bolnicah potrebujejo.

Vsled tega si usojam Vas prositi, ako bi Vam bilo mogoče na kak način pomagati. Ne bi bilo Vam mogoče nabrati od Vaših rojakov knjig, slovnic in drugega čitiva in ga poslati meni v razdelitev. Slovensko-angleški in angleško-slovenski besednjaki in slovnicice bi nam bile jako drage, in tako bi bile tudi slovnicice in besednjaki vseh modernih jezikov.

Tukaj je tudi okoli 60 Dalmatincev in drugih, ki bi potrebovali hrvatske knjige. Ali poznate koga, ki bi preskrbel kaj knjig zanje, da jim bo mogoče preganjati čas, dokler so tukaj, z učenjem.

Bodite toliko prijazni in vpoštevajte to zadevo in prosim oglašite se ob prvi prilležitosti, ki je mogoča.

Zahvaljujoč se Vam vnaprej, ostajam

Vaš zelo udani, Ernst Wudler. (Naslov je pri nas.)

Rojake tempotom prosimo, da se ozirajo na to pismo.

Ako imate doma kako knjigo, katero ne rabite, prosimo, da jo nam pošljete, narkar jo bomo mi skupno z drugimi knjigami, ki smo se jih namenili poslati, naprej odposlali gospodu Wudlerju.

Kot ste goti itali, si naši rojaki v Indiji najbolj žele slovnic in besednjakov. Ako je kje kak rojak, ki ne potrebuje več slovnic, naj jo nam pošlje in napravi poleg opombo: Za slovenske vjetnike v Indiji. Najbolj dobrodošlo so slovnicice in slovarji, kajti drugih knjig že imamo nekaj.

Uredništvo G. N.

V nemškem vjetništvu.

Gordon Gordon-Smith, dopisnik newyorškega lista "Tribune" piše iz Lausanne, Švica:

V Švici je zdaj vse polno angleških, francoskih in belgijskih, kakor tudi nemških vojnih vjetnikov. Angleške in francoske oziroma belgijske vjetnike ni menda treba vprašati, kje se jim bolj dopade, v nemškem vjetništvu ali v Švici, kjer so zdaj internirani. — Veselje, da niso več v oblasti nemških jetniških stražnikov, je očitno.

Nek francoski častnik, poročnik Comre de Vauchier, ki je bil poslan v Lausanne pred vema tedoma. On je sin hčere vojvode de Fitzjames, katerega prednik je bil prvi nadvojvoda de Fitzjames, ki je bil nezakonski sin kralja Jarmesa, ki je za Ludvika XIV osvojil Alzacijo in Lotaringijo.

Ta poročnik je bil v bitki pri Couronne de Nancy v pričetku vojne, v kateri je bil ranjen, narkar so ga Nemci vjeli. Najprej je bil v bolnici v Rastattu, Baden-sko, kjer je nekoliko okrevail, in potem so ga poslali v neko poslopje, bivše skladišče, kjer je bilo interniranih že več drugih, tudi žensk in otrok.

Nečelnik je bil nek narednik. Poslopje je bilo staro, nezdravo, neprimerno za ta namen.

Narednik je imel par podrejenih in šest policijskih psov, katere so stražniki vsako jutri nagnali v sobe, da so jetnike spodili ven, in zvečer so jih zapodili zopet nazaj. Takrat, namreč pričetkom vojne, je bila hrana, ki so jo dajali jetnikom precej dobra, bila je čisto navadna, toda tečna. Toda čim dalje se je voja nadaljevala, tem slabša je postajala.

Ta poročnik je govoril perfektno nemščino, in potem, ko se mu je posrečilo priti ven iz tistega skladišča, v katerem so bili nastanjeni, jo je obrnil proti nizozemski meji. Nesreča je pa hotela, da so ga vjeli, ko je imel komaj dvajset milij do meje. Potem so ga poslali v Hanover, kjer je moral sedeti 3 mesece v ozki celici.

Takrat so se pa njegove rane zopet obolele, narkar so ga poslali v jetniško bolnico v Cassell, kjer je bilo že 22,000 vjetih ranjenih Rusov, Angležev in Francozov.

Ta bolnica, pravi francoski poročnik, je bila celo pekló. V primeroma majhnih, temnih in slabo ventiliranih barakah se je bilo natlačeno po 120 mož. Hrana, ki so jo dobivali je bila taka, da je ni bilo mogoče živati ljudem, in poleg tega, bilo je ni toliko, da, ako jo je hotel človek uživati, ni bilo mogoče duže in telesa skupaj držati.

Ob sedmih zjutraj so morali dobiti

neko čudno tekočino, ki so jo nazivali kavo brez sladkorja in mleka. Ob desetih so dobili pol funta krompirjevega kruha. Odrejeno je bilo, da mora moštvo vsak teden dobiti trikrat meso, toda to meso je bila le polenovka. Včasih so dobili tudi preservirano meso avstralskih zajcev, toda to meso je bilo tako, da je vsak opravičeno mislil, da se ga zato da vjetnikom, ker ni za rabo za nemško armado. Gotovo je bilo že več mesecev pred vojno v nemških skladiščih. Meso je tako smredo, da ga niso niti stražajoči morali jesti. Zvečer so vjetniki dobili slanika in nekoliko riža. Sanitarijne razmere v ječi niso bile niti take kot so običajno v živalskih hlevih. Tifus je bil navadna bolezen, ki je pa zahtevala na stotine žrtev. Ne daleč od tiste kampe so morali jetniki dan-nadan kopati jame za umrle ruske, angleške in francoske vjetnike. — Disciplinarne odredbe so bile grozne, z jetniki so postopali — zlasti mlajši Nemci — posebno še z Angleži, nadvse brutalno.

Starejši morajo od landšturmso bili bolj človeški. Pozneje, ko je pričelo Nemčiji primajkovati mož, so mlajši vojaki odšli na bojno polje, le nekaj jih je še ostalo. Barake so pa ogradili z visoko mrežo ter postavili na vsak konec par strojnih pušk, katere so imeli pripravljene za slučaj kakaga upora med vjetniki.

Vjetnik, ki ni hotel delati, kar se mu je reklo, je prišel pred vojno sodišče, kjer se ga je navadno obsodilo na delo v solnatih rovin. To je bilo za napol sestradale mož, isto kot bi jih obsodili na smrt. Mnogo mož so prinesli nazaj v tabor umirajoče. Nekatere so pa obsodili na delo, češ, da se ravnatoka postopa z nemškimi vjetniki v Franciji, toda nikdar se jim ni povedalo v katerem kraju postopajo tako žnjimi.

Pozneje je bil Comde de Vauchier transferiran v jetniško kampo v Goettingenu, kjer je bilo 6000 francoskih in angleških vojakov zaprtih. Tam je bilo življenje slično onemu v Cassellu, le hrana je postajala vedno slabša. Nemci so rekli, da nam ne morejo dati boljše, ker Angleži blokirajo Nemčijo, vsled česar je umestno, da Angleži in Francozi najprej stradajo.

Tam je bila tudi podružnica ameriške Young Men's Christian Association, ki je prirejala razne predstave. Igrali so angleški in francoski kakor tudi ruski vjetniki. To je pomagalo, da ni morala vjetikov cisto padla.

Poročnik Comte de Vauchier je mnenja, da se mora zdaj vjetnikom v Nemčiji zelo slabo goditi, še veliko slabše, kot se je njemu, in se jim bo gotovo še slabše godilo, kajti čim slabše bo šlo Nemcem na bojnem polju, tembolj kruto bo do postopali z jetniki.

Amerikanec ubit pri Verdunu.

Pariz, Francija, 26. septembra. Edward Joseph Kelley iz Philadelphije, član American Ambulance Field Service, je bil ubit in Roswell S. Sanders iz Newburyporta, Mass., je bil pa ranjen, ko sta pomagala francoskim ranjenim vojakom iz bojnega polja na varno, namreč na verdunski fronti.

POTROŠIL SVOJE TEŽKO PRISLUŽENE NOVE

H. H. von Schlick, slavnostni naravni zdravnik in tovarnar Bolgarskega Krvnega Čaja, kateri je s stoinstotisoč bolnimi v stani zvezi in obdoba od onih, katerim je Bolgarski Krvni Čaj vrnil zdravje, cele kupe zahvalnih pismen, je naš rojak Ivan Kever, 70 Ashbury St., Trenton, N. J. pisal sledeče pismo:

"Štiri leta sem trpel od žledne bolezni in potrošil sem svoje težko zaslužene novce za vsakovrstna sredstva, ne da bi čutil najmanjšo olajšavo.

Zapazil sem oglas v listih ter naročil eno skatijo Bolgarskega Krvnega Čaja in takoj, ko sem eno skatijo porabil, je prešla bolezen in zdaj se čutim popolnoma zdravega."

Eno veliko skatijo Bolgarskega Krvnega Čaja, ki traja pet mesecev, pošlje za \$1.00 kamorkoli, v Canado za \$1.12:

Marvel Products Co.

9 Marvel Bldg. PITTSBURGH, PA.

Pripomba: Ako hočete pošljati, zagotoviti, pošljite 10c. red.

Kvišku.

Spisal Fran S. Finigar.

(Nadaljevanje).

IX.

Obilna rosa je bila. Po kostanjeh, lipovih in brastovih listih so drsele in cepale svetle, debele kapljice, trava se je kar klanjala in sprjemala v čope. Žito je polegalo in bilo zavito v zmedene vrtnice. Ponoči je bil močan nali in vihar. Tu in tam so ležali po posebnih poti odtrgani kobilji, katere je vihar odločil in otresel po tleh. Zrak je bil svež, skoro mrzel, in vzhod je bil čist in prozoren kot navadno po nevihti.

Tetka Evfrozina je šetala zgozdaj po vrtu in se opirala ob beli solnčnik. Negotovi so bili njeni koraki, koleda in je nervozno klecala in misle na licih bolnega izraza so podhranile. Počasi je stvala in prestavljala solnčnik, divjala žnjim sedajpasajda prepoje no evetno glavico, ki je visela nagnjena iz grede na pot. Postala je ob taki evetki in šepetaje kramljala z rožami: "Ah, ti ubožica, revica! Vihar te je, ti sirotka moja! Čakaj, na, tako, vidiš, nazaj na gredico se nagni! Solnček te posuši..."

In šla je zopet počasi dalje skozi vrt, potem krenila po širokem šetališču, med kostanji. Levica je visela ob njej kot suha veja brez soka in življenja na drevju. Le tanki, beli prsti, katere je objemala nekoliko zgubana koža, so se premikali in prebirali jagode velikane, črnege moleka, na čigar koncu je zvenikljala srebrna svetinja ob kovinski križec. Polagoma je pririslala boleha Evfrozina blizu kapelice sv. Antona pušavnik. Kapelica je bila lesena, zunaj obita s smrekovim lubjem, in jo imela na vrhu takisti stolpič z majhnim zvončkom. Pred njo sta bili dve klopi iz brezovih palčk. Sestra Evfrozina je sedla vsa spehana, zaprla trudne oči, upognila glavo, roko oprla na solnčnik in sedela tako brez življenja, kot samotni jesenski evet sredi polja, ki čaka samo se slane, da leže se on za tovariši v grob črne zemlje. Edine premikajoče stvari so pričale: Ni to mrtvi kipi, se je v njem življenje.

Tetko vzdrami pohrstanje drobnega peska, šum kril... Pogleda. K njej je hitela Margita. Tetki se ustnice ustavijo, onemane, oko ji zasije radostno, žalobni izraz na licu se stopi in prelje v dobrohoten nasmeh, iz katerega je gledala vsa ljubeča, duša dobre tetke, ki je tako silno ljubila Margito.

"Tetca, zlata tetca!" je vzkliknila Margita, ko je spoznala, da jo Evfrozina vidi. Pospešila je korake in kar skakljaje preletela še konce poti do kapelice, da ji je belkasto jutranje krile pahljalo po zraku, kot bi božji krilatec plaval na perutih. Gledala je teta to zdravo življenje, to srečno svojo striceno, zadovoljno, zadivljeno: Margita — utešena veselost in živahnost, ona — strto življenje; Margita — pomlad, ona — ovenela jesen. In skozi srce ji je zasumel spomin, spremljal od vvida: Tempi passati! (Čas teče!)

"Dobro jutro, tetica moja! Po vsem vrtu sem iskala."

"Hodila sem po vrtu, pa solnce je zame prevročilo. Omočica se me rada prime, zato sem šla v senco."

"Pardon — tetka, vi molite! Motila sem vas."

Margita je zagledala molek v njeni roki.

"Nič me ne motiš, dete moje. Kaj hočem, ako sem sama? Smrt trka na vrata, treba se je pripravljati."

"Nikar, tetka, prosim vas, nikar ne govorite o smrti! Koliko bolj ste že čvrsti, odkar ste tukaj! Ne bodele se umrli, ne, jaz vas ne pustim!"

Margita je dela belo, mehko roko krog velega tetinega vrata in jo iskreno poljubila na lice.

"Kako pa ti, se smrti bojiš? Seveda, ker si nevesta!"

Margita je izpustila tetko iz objema in molčala, kot bi ji ne prišlo to govorjenje. Toda teti ni mogla zameriti.

"Tetka, povejte mi, ali vam ugaja Lotar, prosim vas, povejte odkritosrečno! Učite me, svarite me — oh, jaz sama ne vem, za kaj mi gre!"

Margita je skrilala obraz za tetin tilnik in jo zopet tesno objela.

"Draga moja, o tem ne morem še govoriti. Saj veš, da ga premalo poznam. Vidi pa dobro, da je ta korak, ki ga namerjaš, varen, da, da, prevažen celo življenje, da, da, celo veselo. Naj le

ne izvabi baronstvo, naj te ne zapelje sladka govornica! Pri tem volja edino pravilo: Ko srce srce najde, se lahko za večno zveže... Toda srce spozna ni lahka stvar. Saj še svojega ne spoznamo zlepa, kdo bi spoznal tuje srce! Hipna strast se ni ljubezen; nekaj nagneja do kakke osebe se ni ljubezen; prijetna zabava se ni odsev ljubezni. Toraj vprašaj, če je srce za srce. A veruj mi, da tega ne zveš sama nikdar popolnoma. — ker Bog je, ki preiskuje srca človeka. Toraj nikar ne pozabi iskati svetlobe od zgoraj!"

Margita je slonela še vedno ob tetki, poslušala te nauke — a morala je priznati, da jih ni umela. Ostalo ji je v spominu in ji done, lo kot neumljiva pesem: Ko srce srce najde, se lahko za večno zveže... Kako bi umela, sirota! Njeno srce ljubezni se ni poznalo; ljubiti Lotarja ji ni narekovalo srce, ampak volja starišev, ki je bila zadovoljna s tem, da je njegova poročena družica, — za srce je niso vprašali. Margita je bila ribička sirotica, ki jo je praktična, brezsrčna mama nataknila na trnek, da ulovi žnjo bodočo srečo cele hiše...

Teta Evfrozina je vstala počasi, prišla se za podboje, prestopila prag kapelice in v njej sedla na klopičko za vrati. Mehanično ji je sledila Margita, pokleknila na leseni klečalnik in se zagledala v svetnik, ki je slonel ob skali in si podpiral sivo glavo. Na skali in pod njo so se videli gadi, pošasti, in ob njegovi levici je bulila vanj porodeci oči sinovom Abrahama nečista žival. Podobar si je pač mnogo več prizadeval, da je izrezljal vse te zmije in pošasti, ki so trapije in nadlegovale pušavnik, kakor za to, da bi upodobil na samotarjevem licu tisti mir, tisto veselje in svetlobo, katere prisije na lice možu, ki zmaga največjo zmago — stre samega sebe in podjarni nemirno srce popolnoma. — Margita se je zbalala teh pošasti, neprijetno ji je bilo pri srečanju, obraz je zakrila z roko in pred črno temo so se oživil vsi ti znaki ter so pihali in sikali vanjo, se ji smejali in režali ter ji zlobno šepetali: Margita, glej, to je življenje!

In ona ni molila, ni vzdihovala, ždelo je in brez misli zrla v ta mrak, kateri je bil zanjo najhujša muka celega življenja. Zunanjo so trepetali kostanji, veter je zavel po vejah, debele kapljice so tleskale na leseno streho. Margita se je stresnila, vzdihnila, vstala in prosila: "Pojdiva od tod!"

Evfrozina je spravila molek, oprijela se Margite in stopili sta iz temne kapelice na jasni svet, ki je plaval v solnčnem svitu.

"Teta, ali greva še nekoliko dalje, tje kaj na klopičko?"

"Le pojdiva! Tam ne bo prehladno, ne premrzlo."

Molke sta odšli po majhnih brežini in v taistem trenutku sta stopila na dohjem koncu v drevored Lotar in Adolf.

"Margita in Evfrozina!"

"V tisti lopici sta bili."

"Lotar, sedaj bom opazoval, kako se boš teta Evfrozina prikupila. Pazi, ona je prebrisana. Kolikrat je že mene spravila v zadrego!"

"Tobe seveda, mene pa ne bo! Veš, kako je rekel tisti slavni Francoz — e-e — no, imena se ne spominjam — slab talent za imena..."

"Pa za lepe obraze boljše..."

"Très bien, tako je! Tedaj tisti Francoz je rekel, da jezik ni zato, da bi žnjim razodevali, kar imamo v sreč, ampak da svoje misli in nazore drugim ljudem zatajimo."

"Radoveden sem, kako boš opravil. Evfrozina je temeljito izobražena in je bila poprej svetna gospica, ki je kraljevala v finejših družbah, kakor sedaj kot preoblečena nuna."

"Tem bolj! Nesrečna ljubezen, kaj pa drugega, jo je gnala, da ozide in nekoliko jo bodo še vedno počestili tisti melki spomini na onega junaka, ki je poduhal ovetlico in odjedel k drugi."

"Morda, toda ne verujem!"

"Beži, beži, ne verujem! Kaj pa ti veš o ženskih? Če si nekoliko študentovskega ljubkovanja preživel, že hočeš soditi o tem kot nas eden, ki imamo presojeno in pretehtano vsako žilico na ženskih: le verjemi, če bi danes prišli vsi tisti junaki, kot so jih vse te samostanke nekdaj oboževale, izfrice ti tako izza ozidja kot roj iz panja."

"Lotar, pustiva to! Vse svet ni, kakor sva midva. Vedi, da sem o teta Evfrozini popolnoma prepričana, da je tvoja sodeba čisto napačna in triva. Dovolj Ne govori

več tako — sicer me žališ! Ona je moja teta."

Prišla sta do kapelice. Baron pogleda skozi vrata, ozre se po kapelici in skoro zaničljivo reče Adolfu: "To ni senčnica, kapelica je. Molili sta, ali kaj. Vrag vedi, kaj imajo ljudje od molitve!"

"Klanjam se milostnima," govoril je za par trenutkov pozneje baron Lotar in hotel ponižno poljubiti roko sestri Evfrozini, katere jo je pa z gracioznim poklonom odmaknila in se molče zahvalila za toliko prijaznost. Ves ta zanikajoči akt sestre Evfrozine je bil tako fin in nepriljen, da je bil baron kar presenečen.

"Kako vam je zdravje, prečastna?" vpraša baron Evfrozino, ko je strastno poljubil roko Margiti.

"Sedita, gospoda! — Kaplja na vaji, saj veste, gospod baron, starost in utrujenost."

"Tu vam bo gotovo odleglo, ta zrak, mir in počitek."

"Kakor je božja volja."

"Bog gotovo hoče vašega zdravja; tako poštenovalno življenje je treba pač nagraditi."

"Da, da, gospod baron! Jaz vem, da e bo tetka pozdravila. Sv. Anton pušavnik bo prošil zanjo, kaj ne, tetka, da bo?"

Margita je z otročje skrbnim očesom pogledala v lice Evfrozino.

"Zares, prečastna, Anton pušavnik, da, da, to bo pomagalo!"

Baron je lokavo hvaležno pogledal Margito, ki mu je nehoti izdala ime svetnika, ki je bil v kapelici. "Videla sva, kaj ne, Adolf, ko sta sli v kapelico, pa misva hotela moliti. Če se toraj mož, kot je bil sv. Anton, tako poniža, da zapusti sijajne dvorane in gre past — paron — take živali, kaj ne, tedaj mora pač onega, ki takisto zapusti vse veselje in tudi pase — skoro bi rekel — tudi take živali, hudodelke in grde bolnike, mora pač do takega imeti velike simpatije in mu gotovo pomaga, prečastna, prepričan sem."

Baron se je strmo nagnil nekoliko naprej in samozavestno pogladil trde brke, kakor je vselej storil, kadar si je bil v svesti, da je govoril duhovito.

Margita ga je karajoč pogledala, Adolf je čakal uspeha, Evfrozina se je pa dobrodušno nasmehljala.

"Oprostite, gospod baron, svetniških legend ne poznate temeljito, česar vam čisto nič ne zamerim. Govorimo rajši kaj drugega!"

Baron se je ugriznil v ustnice in klet v sreč, da je tako slavno pogorel. Adolf je pa nalašč prestavil nogo na pesku ter se dotaknil barona, češ, ali si jo skupil!

A baron ni bil človek, ki bi prišel v zadrego.

"To je lepo, to je prekrasno, prečastna! To je istina, da mi, ki živimo v svetu, ne moremo poznati vseh svetih spisov in pobožnih knjig, in tega nam, prečastna, ne zamerite kakor drugi samostani in duhovščina. Vi ste kljub redovniški obleki še vedno ona plemenita, ona visoko izobražena — da vas kar naravnost — oprostite odkritosrečnost, to je zame nekaj prirojenega — prečastno nazivljamo: emancipirano usmiljenko."

Evfrozina ni na te poklone nič odgovorila, njeno lice je bilo neizpremenjeno, vedno obsijano s tistim blagim smehljajem, le oko je živo prodiralo v barona, da se je kljub svoji predrznosti moral umikati njenim v dušo uni sezajočim pogledom.

"Gospod baron, vi sodite nekoliko krivo naš stan. Seveda, saj niste imeli prilike občevati. Upam, da se sedaj prepričate, da za našim ozidjem ni taka tema, kakor ste morda brali tu in tam, da je nasprotno tukaj doma pristrčno veselje, tudi modrost in znanost, prav tako kakor žnjaj, kaj ne, Margita, saj si se tudi ti bala?"

"Resnično, tetka; ali sedaj sem že čisto doma, in tako silno mi prija — veste kaj, gospod baron, jaz pa pojdem v samostan!"

Margita se je veselo zasmejala, baron se ji je priklonil:

"Gospica, če greste vi, potem grem še jaz in Adolf seveda tudi!"

"Tako je! Ali, Lotar, midva bi bila skoraj prepričana, saj bi naju še ne sprejeli!"

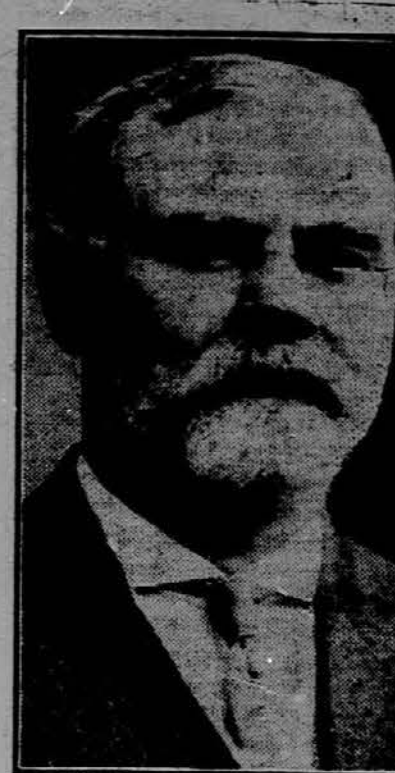
"Saj jvič, se je namahnila sestra Evfrozina, počasi vstala, zlela dobro zabavo in odšla, trdeč, da ji ne ugaja predlog pod milim nebom, ker je še preslabotna. Margita jo je prišla za roko in jo sprenila do grada. Tam se je poslojila od tete, ki ji je rekla:

"Le pojdi, dete, in veseli bodi!"

In njenih oči je pa sijala boja — se Margita vrti.

Senato: F. G. Newlands, predsednik senatskega odbora za notranjo trgovino.

Poslanec J. R. Mann, republikanski voditelj.

X.

"Na zdravje! Klanjam se, gospod baron!"

"Sluga, Ante!"

"Kako sta spala?"

"Izborno, gospod doktor! In sedaj se osem ni ura, a že sediva tu. Leto dni že nisem tako zgodaj in tako lahko vstal kakor danes."

Lacinger je sedel na klop k njima, baron mu je ponudil cigareto, potem se Adolfu, in sedeli so, puhajoč čvrsto oblake dima v sveži zrak.

"Ante, sedaj naredi načrt, kam da pojdemo danes! Ti si domačin..."

"Načrtov naredim lahko dovolj; toda treba je vprašati celo družbo, ali bo in s katerim bo zadovoljna. Lahko se peljemo, ali gremo peš, na gore ali po logih, kakor bo komu ugajalo."

"Dopolne ostanemo doma; po kosilu odrinemo. Tedaj se zmenimo še z gospo teto, kapitanom in pl. Albanjevo."

"Dobro: po kosilu pridem k vam, in za kar se odločite, to napravimo."

"Margito vprašamo takoj; sprenila je teta Evfrozino, gotovo se k malhu vrne."

"Čakajte, gospod doktor! Predno pride Margita, dovolite eno vprašanje."

Baron je rafinirano pogledal Ante.

"Prosim, na uslugo, gospod baron!"

"V gostilni mama je prinesla zajutrek deklica, katero gotovo poznate; povem vam, da je to živeca, kakor bi jo izklesal. To zdravje, ta lica, oko — in vse — vse — no kratko in malo: ljubek, metuljček. Ergo, gospod doktor, Tilka ji je ime, kaj ne, Adolf — Tilka, da; toraj njeno biografijo; ali je domača, ali je nataklica, ali je tako za zabavo tujeve. — O tem moram biti dobro informiran, predno nadalje ukrenem."

"Gospod baron, oprostite, če vam naravnost izjavljam, da se morate takih poskusov in manevrov čisto otresti. Tukaj si bodele okrepili telo, razvedrili duha, a na velikomestne burke pozabite, to vam prijateljski svetujem. Pri nas velja pravilo: 'Ma Kranjce hočmo bit' žene, ljubee ne za kratke čas.' Poleg tega povem tudi, da je Tilka moja sorodnica, toraj pod mojim varstvom!"

"Šlišš, Lotar! Le previden bodi, sicer pride tu na kmeth še do turnirja med teboj in Antetom."

"Zanimivo, gGospod doktor, rečem vam, prezanjivo. Je vidim, da bo tu življenje. Adolf je rekel prav, če je trdil, da ste optimist."

"Idealist, sem rekel."

"Bien, idealist. Sedaj pa se vam pomnjam za učitelja in vam bom dokazal, da se silno varate, če prisegate na žensko zvestobo in poštenost. Ha, tako-le dete — čemu je na svetu kakor za to, da nam življenje sladi? Par dni pošteno napačno, par šopkov po desetici, nekaj ljubeznivih besedi — frrr — in tica je v kletki!"

"Gospod baron, ne svetujem vam, da bi tako lovili tice; častno besedo, da ne dosežete svojega podlega namena, in če bi ga..."

"Potem pa dvoboj za nataklica, bravo, bravissimo, Lotar!"

"Makari, gospod baron! Ona je meni sorodnica, doslej skozi in skozi poštena, toraj nataklica gori, nataklica doli, jaz jo branim ali osvetim!"

Lacinger se je razvnel in govoril piko.

Baron se mu je smejal in bil vesel, da ga draži. Zato je nadaljeval in pikal še ostreje Ante.

"Dobro, od mene častno besedo, ker ste vi zastavili svojo, proti temu, da ne bodele nič vplivali in se vmesavali v mojo politiko — častno besedo na to, da bo Tilka v osmih dneh nora zame in dozorela za vse, kakor jabotko, ki ga sapica v jeseni otrese z drevesa."

"Velja!" udari Ante. "A slovesno izjavljam, da je tako vedenje podlo in nizko, in da ne govorim še bolj žaljivo, trdim, da smatram celo stvar kot šalo."

"Nič šala — ampak resnica! Kaj menite, da se jaz s častno besedo šalim, da jaz..."

Po poti je prišlo desetero kaznjence s travnika in žnjimi usmiljenka.

"Hvaljen Jezus!"

"Na veke!" je odgovoril Ante, ki je bil vaju kot večletni gost v graščini tega pozdrava.

Baron in Adolf sta molčala in pasla poželjive poglede nad nesrečnimi bitji, katere so stopala sramežljivo in hitro, s povešenimi očmi mimo njih. Marsikateri kaznjenci so takisto tudi ušli pogledi na krepke mlade meče, in marsikatera je v sreč klela prav takega mladeniča, lahkoživeca, ki ji je obetal bele gradove, naposled pa odžvižgal drugam in jo pahnil vobup, da je postala matimorilka; tako ji je pritisnil na čelo počat zločinke, vtnaknil jo v kazenski ras za omeženo okno in ji za vselej pokončal srce tukajšnjega življenja.

"Kleto, kaka rafiniranost", vzklikne baron, ko so odšle kaznjence na ovinku in se skrile v drevoredu.

"Kako mislite to, gospod baron?"

"To ste idealist! Saj ste vendar žuli pozdrav, kateri rabijo najpobojnejše duše, svete in pušavnički. Ali ni to najgorja hudobija, da kaj takega izreka ta sodrga, te tatice, morilke, goljufice!"

(Dalje prihodnjič).

†

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Z žalostnim sreča naznanjam vsem sorodnikom, znancem in prijateljem širom Amerike in v starem kraju žalostno vest, da nam je dne 23. avgusta umrl brat

JOŽEF ANDOLŠEK.

doma iz Jurjevice pri Ribnici, star 35 let. Bil je oženjen na Bregu pri Ribnici na Dolenjskem. Pred 4. leti je prišel v Združene države v mesto Chisholm, Minn. Umrl je vsled srčne napake in vodenice. Bolan je bil 8 mesecev. Bil je član nekega ondnotnega društva S. N. P. J., katero mu je priredilo dostojen pogreb.

Zahvalujem se vsem tistim, ki ste ranjkemu priskočili v pomoč in tolažbo; lepa hvala družstvenim bratom za venco, ki ste jih položili na krsto ranjkega; najpristnejša hvala tudi g. Johnu Smaken, ki je ranjkega imel celih 8 mesecev doma in tako skrbel za njega ter tolažil na zadnjo uro.

Ranjki zapušča doma ženo in 2 nedoročena otroka, več bratov in sester, tukaj v Ameriki pa dva brata.

Dragi, nepozabljeni brat, počivaj mirno v tuji zemlji!

Žalujoči brat:

John Michael Andolšek, Kenmore, Ohio, 24. sept. 1916.

Lacinger se je razvnel in govoril piko.

Dr. LORENZ,

Specialist možganih bolehal.

Jas sem edini hrvaško govoreči specialist možganih bolehal v Pittsburghu, Pa.

DR. LORENZ

644 Penn. Av. II. nadst. na ulici. Uradne ure: dnevno od 9. do polne do 8. ure večer. V petkih od 9. do polne do 2. popold. Nedeljo od 10. dop. do 2. popol.

HARMONIKE

bodisi kakršnekoli vrste izdelujem in popravilam po najnižjih cenah, a delo trpežno in sanesljivo. V popravu manjših vasko polije, ker sem še nad 18 let tukaj v tem poslu in sedaj v svojem lastnem domu. V popravu vsemih kranjske kakor vse druge harmonike ter računam po delu kakorino kdo shvata bres nadaljnih vprašanj.

JOHN WENZEL.

1617 East 62nd St., Cleveland, Ohio

IŠČEM KUHAČICO,

katera bi mogla kuhati in pečiti kruh za 10 ljudi. Zato nič, ako je stara ali mlada, vdova ali dekle, samo da odgovarja zahtevi. Plača \$26 na mesec.

Nick Novosel.

Box 620, Kane, Pa.

(23-26-9)

Brezplačen nasvet in pouč priseljencem.

"THE BUREAU OF INDUSTRIES AND IMMIGRATION" za državo New York varuje priseljence ter jim pomaga, če so bili osleparjeni, oropani ali če so s njimi slabo ravnali.

Brezplačna navodila in pouk v naturalizacijskih zadevah — kako postati državljani Združenih držav, kjer se oglašati za državljan-ske listine.

Sorodniki naj bi čakali dovođle priseljence na Ellis Island ali pri Barge Office.

Oglasite se ali pišite:

STATE DEPARTEMENT OF LABOR, BUREAU OF INDUSTRIES AND IMMIGRATION, Newyorški urad: 230, 5th Ave., Room 2012.

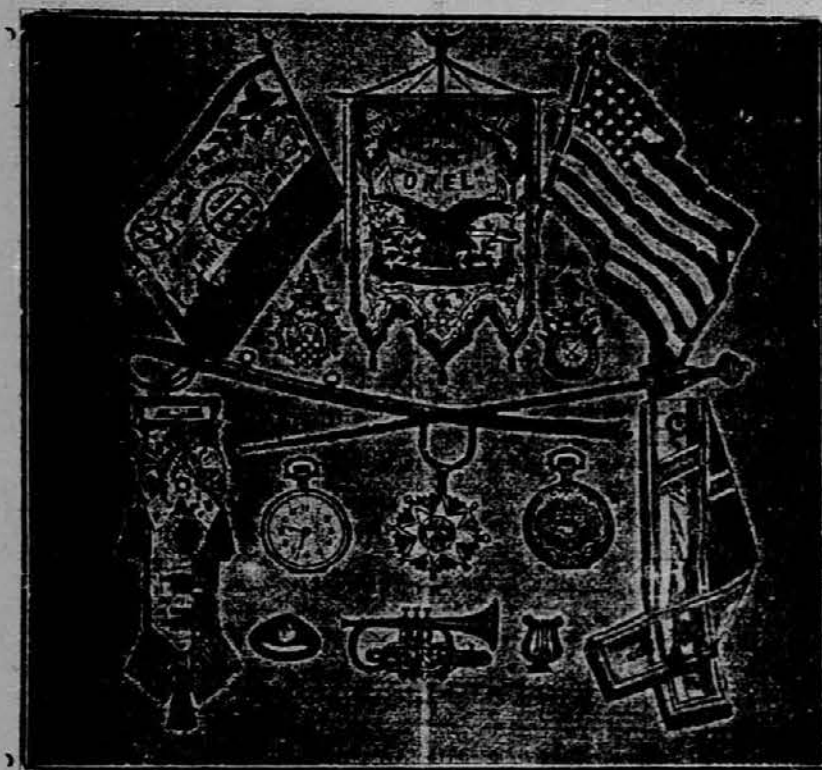
Odprto vsak dan od devetih dopoldne do petih popoldne in ob sredah od osme do devete ure večer.

Urad v Buffalo: 704, D. S. Morgan Building. Odprto vsak dan od devetih dopoldne do petih popoldne in ob sredah od sedme do devete ure večer.

HIŠE NA PRODAJ

novi na lahka odplačila, kakor tudi prazne lote in farne.

Zavarovanje proti ognju. JOHN ZULICH, 1165 Norwood Rd., Cleveland, Ohio.

Kadar je kako društvo namenjeno kupiti bandere, zastave, reglje, godbene instrumente, kape itd., ali pa kadar potrebujete uro, verižico, privecke, prestane itd., ne kupite prej nikjer, da tudi nas za cene vprašate. Uprisanje Vas stane le 2c. pa si bodele prihranili dolarje.

Cenike, več vrst pošiljamo brezplačno. Pišite ponj. IVAN PAJK & CO., Conemaugh, Pa., Box 323.

Zadnja novost.

Vsakevrste žganje, brinjevec, slivovec, tropinovec itd., kakor tudi razne likerje, naredi lahko vsak brez vsake priprave, brez kuhanja z mojimi izvlečki. Pošiljam 6 steklenic za \$1.00 in iz vsake steklenice si lahko naredite en celi kvart bolj zdrave, čistejše, boljše in več kot polovico cenejše pijače, kot jo pa sedaj kupujete pri salonerjih.

F. P. Barton piše: "Neznanim vam, da sem prejel od vas izvlečke za delati pijačo. Lepo se vam zahvalim in vam potrjujem, da je res tako blago kakor ste vi pisali. Pošljite še itd."

Takih in enakih pism

